

Резюме
оцінки впливу на навколишнє середовище
Програми транскордонного співробітництва
Польща - Білорусь - Україна 2014-2020

2015

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	3
2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ДОКУМЕНТА, ПРИЙНЯТОГО З УРАХУВАННЯМ РОЗГЛЯНУТИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАРІАНТІВ	3
3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТЕ, ЯКИМ ЧИНОМ БУЛО ВРАХОВАНО І ВКЛЮЧЕНО В ПРОГРАМУ НАСТУПНІ АСПЕКТИ.....	4
1) Результати оцінки впливу на довкілля	4
2) Висновки компетентних органів	5
3) Одержані зауваження та висновки	11
4) Результати процедур, пов'язаних з транскордонним впливом на довкілля, якщо такі проводились	40
5) Пропозиції щодо методів та періодичності проведення моніторингу результатів виконання вимог документа, збережені в Програмі	41

1. ВСТУП

Оцінку стратегічного впливу на навколишнє середовище проекту Програми транскордонного співробітництва Польща - Білорусь - Україна 2014 – 2020 було проведено відповідно до положень Акту від 3 жовтня 2008 р. «Про забезпечення інформацією про довкілля і його захист, участь громадськості в охороні довкілля та оцінці впливу на довкілля», що спирається на Директиву РП 2001/42/ЕС Європейського Парламенту та Ради від 2 червня 2001 року «Про оцінку впливу окремих планів та програм на довкілля».

Аналіз здійснювався на підставі Статті 55 вказаного вище Акту від 3 жовтня 2008 р. «Про забезпечення інформацією про довкілля і його захист, участь громадськості в охороні довкілля та оцінці впливу на довкілля» (Акт *EIA*). Він включає «Обґрунтування вибору документа, прийнятого з урахуванням розглянутих альтернативних варіантів», а також інформацію, про те, наскільки було вивчено і враховано наступне:

- 1) Результати оцінки впливу на довкілля
- 2) Висновки компетентних органів, згаданих у Ст. 57 та 58
- 3) Одержані зауваження та висновки
- 4) Результати процедур, пов'язаних з транскордонним впливом на довкілля, якщо такі проводились
- 5) Пропозиції щодо методів та періодичності проведення моніторингу результатів виконання вимог документа, збережені в Програмі.

2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ДОКУМЕНТА, ПРИЙНЯТОГО З УРАХУВАННЯМ РОЗГЛЯНУТИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВАРІАНТІВ

Альтернативні формулювання Програми в Прогнозі не розглядались. Проект Програми було розроблено спільно трьома незалежними сторонами, він базується на концепції розвитку прикордонних територій у відповідності з основними викликами сталого розвитку. Визначені пріоритети дозволяють прогнозувати і забезпечити підвищення туристичної та культурної привабливості території та зменшення негативного впливу на довкілля.

Прогноз містить рекомендації щодо реалізації Програми, зокрема, вибору проектів. Слід підкреслити, що було визначено чотири тематичні цілі (ТЦ), жодна з яких не є безпосередньо пов'язана із захистом довкілля. Бюджет Програми дозволяє реалізувати певні заходи у сфері промоції місцевої культури і традицій, захисту природної спадщини, а також покращення транспортної інфраструктури. Пріоритети у сфері безпеки та охорони здоров'я населення служитимуть покращенню якості життя мешканців.

Хоча ці та інші заходи не ставлять перед собою цілей екологічного характеру, в їх рамках буде підтримано екологічні проекти національних фондів. Без реалізації Програми було б значно важче вирішити проблеми довкілля на прикордонних територіях трьох країн. Однак неможливо оцінити чи якийсь альтернативний варіант був би більш сприятливим для довкілля.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТЕ, ЯКИМ ЧИНОМ БУЛО ВРАХОВАНО І ВКЛЮЧЕНО В ПРОГРАМУ НАСТУПНІ АСПЕКТИ

1) РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Підготовка Прогнозу Програми ПБУ відбувалася на етапі завершення переговорів між сторонами Програми. Зокрема, приймалися останні рішення щодо рекомендованих інвестиційних заходів у всіх країнах-учасницях. Прогноз містить оцінку прийнятого масштабу і схвалює характер проектів як таких, що мають відносно слабкий вплив на середовище. У положеннях Прогнозу чітко висловлено рекомендацію обмежити реалізацію інвестиційних проектів, в тому числі інфраструктурних проектів на територіях, які мають особливо цінні природні ресурси (це означає, що природні об'єкти на цих територіях мають особливу цінність або властивості, тому краще відмовитись від інвестиційних проектів, які можуть мати сильний вплив на довкілля). Таким чином, Програма ПБУ не є суперечливою з точки зору екології. Підготовка Прогнозу посилила цей аспект, що було підтверджено дискусією під час консультацій.

Інструменти екологічного менеджменту, що застосовуються в європейській співпраці, можуть запобігти окремим загрозам, особливо пов'язаним з реалізацією проектів доріг. Інвестиції, пов'язані із захистом водних ресурсів – це єдиний вид інвестицій, які підтримує Прогноз. Якщо такі проекти, що стосуються охорони вод, будуть подані і реалізовані у рамках конкурсу проектних заявок, вони також матимуть позитивний вплив на навколишнє середовище - так передбачено Прогнозом.

У Прогнозі також представлено непрямі позитивні екологічні наслідки від реалізації Програми. Потрібна промоція екологічної безпеки в широкому розумінні цього поняття, зокрема, запобігання патологічним процесам і явищам, пов'язаних з незаконним переміщенням через кордон людей і товарів, а також тварин (наприклад, рідкісних і тих, що перебувають під охороною). Була підкреслена важливість діяльності у сфері інформації та комунікації в прикордонних районах. Це повинно привести до підвищення стандартів безпеки в умовах загроз надзвичайних ситуацій (стихійних лих, екологічних, епідеміологічних небезпек).

У Прогнозі висловлюється підтримка принципів сталого розвитку. Пропонуються сфери діяльності – матеріальної та нематеріальної, яка забезпечує зростання екологічної свідомості та поступу на шляху до раціонального використання природних ресурсів території ПБУ. Ці пропозиції слід враховувати при відборі проектів з меншої групи, в тому числі м'яких проектів.

Прогноз містить інформацію про зміст програми, екологічну ситуацію в сфері законодавства а також аналіз поточного стану довкілля із виділенням основних проблем у сфері охорони довкілля у Польщі, Білорусі та Україні. Телеологічний аналіз був проведений для «підкріплення» цілей Програми набором цілей, що впливають з регіональних стратегій, у тому числі екологічно орієнтованих. Цілі і напрямки Програми відповідають основним стратегічним документам країн ПБУ.

Серед загальних проблем у сфері охорони довкілля було представлено ті, які стосуються необхідності збереження високого рівня екологічної різноманітності. Це стосується захисту

та відновлення належного стану видів тварин та рослин і місць їхнього проживання, підтримки екологічних взаємозв'язків (системи екологічних коридорів) а також відновлення належної якості води і повітря. Було відзначено, що відмова від реалізації Програми призведе до послаблення екологічних цілей в контексті ширшої перспективи цього питання. Відсутність реалізації Програми означатиме збереження та виникнення негативних тенденцій у довкіллі.

Із цього аналізу екологічних тенденцій було зроблено висновок, що реалізація Програми підтримуватиме позитивні зміни у стані довкілля у регіонах ПБУ, хоча роль Програми і не є вирішальною в цьому питанні з огляду на обмежені фінансові та матеріальні ресурси.

Було визначено, що заплановані проекти для будівництва доріг, що підвищать ефективність дорожньої мережі будуть також сприятливими для довкілля, оскільки вони дозволять покращити наявні землі та знизити витрати на транспорт. Зважаючи на обсяги фінансових ресурсів та більш широкі цілі, які включають не лише захист довкілля, ми не можемо очікувати від Програми вирішення багатьох екологічних проблем у регіонах. Однак вона, безумовно, є рухом у правильному напрямку.

Слід підкреслити, що Прогноз має загальний характер, тоді як повна оцінка екологічного впливу складатиметься з окремих документів, розроблених згідно вимог ЕІА для окремих проектів.

У Прогнозі вказано приклади заходів для мінімізації впливу на довкілля та правила для здійснення моніторингу впливу від реалізації Програми, а також рекомендації щодо методів оцінки. В результаті даних, одержаних під час підготовки Прогнозу, Програмою було прийнято, що, якщо подані проекти виявляться шкідливими для довкілля, вони будуть вилучені з Програми.

Як Прогноз, так і Програма були предметом консультацій, які викликали підвищену зацікавленість в обговоренні екологічних питань. Це можна побачити у відповідному звіті. .

2) ВИСНОВКИ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ

Висновок Генерального Директора з питань охорони довкілля, підписана ГДОД- sooś.410.17.2015.EP, 29 вересня 2015.

18 серпня 2015 р. Міністерство інфраструктури та розвитку надало Генеральному директору з питань охорони довкілля проект Програми транскордонного співробітництва Європейського Інструмента сусідства Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 (далі: Програма) для одержання його оцінки даного документа відповідно до ст. 54 розділу 1 Закону від 3 жовтня 2008 року «Про надання інформації про довкілля та його захист, участь громадськості в охороні довкілля та оцінку впливу на довкілля».

Проект Програми є продовженням співпраці між трьома вищезгаданими країнами, зокрема, в рамках Програми Добросусідства INTERREG. Метою Програми є підтримка процесів розвитку, що стосуються, зокрема, розвитку транспортної та технічної інфраструктури. У рамках Програми будуть реалізовані як ВІП (спільно обрані з числа поданих заявок від усіх трьох

країн), так і інвестиційні, так і «м'які» проекти (що обираються шляхом конкурсу проектних заявок).

29 вересня 2015 Генеральний директор з питань охорони довкілля (ГДОД) надіслав до Міністерства інфраструктури та розвитку листа, у якому висловив свою позицію щодо проекту Програми та Прогнозів, звернувши увагу на окремі аспекти обох документів. Це найповніша інституційна оцінка як Програми, так і Прогнозу. Посилання на всі зауваження, згадані в документі, подано в тексті нижче із зазначенням внесених поправок і роз'яснення випадків, коли зміни були внесені не в тому обсязі, як було запропоновано ГДОД.

Роз'яснення і поправки спираються на наступні важливі зауваження:

- Територія Програми ПБУ 20014-2020 у трьох країнах, становить 316,3 тис. км² (що дорівнює площі всієї Польщі), польська частина цієї території становить 75,2 тис. км². білоруська - 138,5 тис. км² та українська - 102,5 тис.км².
- Три країни, що входять до Програми, мають різне законодавство у сфері охорони довкілля, в тому числі збереження (консервації). Як у Прогнозі, так і в процесі громадських консультацій була врахована ця специфіка і зроблені кроки для пошуку спільних рішень, в результаті чого польське законодавство не завжди застосовувалось для оцінки впливу на довкілля.
- Сфера діяльності Програми, охоплена при розробці та відображена в її характері, зокрема, в стратегічних цілях та тематичних завданнях, не передбачає великих інвестиційних проектів. Список проектів у сфері інфраструктури, що додається до Програми, здебільшого включає роботи з модернізації доріг місцевого значення. З 18 проектів (основних і резервних), пропонує в списках ВІП на період 2014-2020 на прикордонних територіях Польщі, Білорусі та України, половина з них (9) – це інвестиційні проекти, пов'язані з модернізацією існуючих доріг на декілька кілометрів, і тільки в одному випадку планується незначна зміна в початковій лінії дороги і вирівнювання кривих. На пункті перетину кордону в Семянувці планується розширення залізничної інфраструктури, а на пункті перетину Бобровники - Берестовица - будівництво додаткового моста через річку Свіслоч. Решта 7 проектів спрямовані на поліпшення функціонування прикордонних переходів, покращення якості води і стічних вод на території Шацького національного парку (Волинська область), функціонування та промоція об'єкту культурної спадщини у Жовкві (Львівська область). Цей список може априорі вважатися дуже "м'яким" для довкілля, що дозволяє зробити припущення, що в умовах ЄС, екологічні рішення можуть бути прийняті в режимі скринінгу, за умови, що такі інвестиції знаходяться досить далеко від найцінніших об'єктів захисту (національні парки, заповідники і Natura 2000)
- Більшість заходів, які планується провести в трьох країнах, пов'язані з промоцією місцевої культури та збереженням історичної спадщини, розвитком сфери охорони здоров'я та соціальних послуг, управлінням безпекою (у тому числі кордонів) та управлінням міграцією та поліпшення прикордонного руху. Заходи, пов'язані з модернізацією транспортної інфраструктури, особливо доріг з місцевого чи регіонального значення є доповненням до "м'яких" заходів.

Найважливішим зауваженням, що міститься у позиції, є те, що в Прогнозі немає оцінки тих елементів Програми, які стосуються проектів і які можуть істотно вплинути на довкілля. На думку експертів, відповідальних за Прогноз, це не так, і паралельні положення включені в прогноз.

Перш за все, заява ГДОД про необхідність прогнозування "впливу на довкілля конкретних інвестицій" є спірною в ситуації, описаній у пунктах вище, оскільки Прогноз стосується всього документа, а не аналізу наслідків від реалізації окремих проектів. Найсильніший вплив на довкілля може мати модернізація невеликих ділянок доріг, однак масштаб та рівень такого впливу може бути локальним і його важко оцінити для території всієї Програми у понад 300 тис. км². Відповідно з процесом ОВНС, деякі з них належать тільки до груп, які потенційно можуть мати негативний вплив на навколишнє середовище.

Також список цих проектів містить проекти з основним та резервним статусом. Нам невідомо, яким чином вони будуть реалізовуватись і в якому порядку. Також слід врахувати обставини під час роботи над Прогнозом, які мали місце та непередбачені зміни у списку ВІП і зміни в їхній пріоритетності (основні та резервні). Більшість затверджених ВІП не матимуть значного впливу на середовище, наприклад:

- Пункт 10. Будівництво рентгенівської скануючої системи контролю транспортних засобів у автодорожньому пункті пропуску «Берестовіца» Гродненської регіональної митниці
- Пункт 11. Безпека білорусько-польського прикордоння. Зміцнення потенціалу пожежно-рятувальних служб.
- Пункт 13. Будівництво рентгенівської скануючої системи контролю транспортних засобів у автодорожньому пункті пропуску «Песчатка» Брестської регіональної митниці
- Пункт 14. Створення системи оперативного реагування на злочини і події у м. Львові
- Пункт 15. Скарби прикордоння – охорона, розвиток та промоція культурної спадщини
- Пункт 18. Зменшення ризику епідеміології туберкульозу в українських та польських прикордонних місцевостях за рахунок будівництва туберкульозної лікарні на 60 ліжок у Виноградівському районі та використання новаторських методів лікування, що ґрунтуються на польському досвіді виявлення, попередження та лікування легеневих хвороб.

Слід, нарешті, відзначити, що, на наш погляд, зауваження ГДОД щодо детальної документації про ВІП (яка є достатньою для проведення аналізу, аналогічному ОВНС) не відображає реальному обсягу інформації, представленої в концептуальних записках ВІП. Дані з концептуальних записок ВІП є випадковими, а місце розташування інвестиції часто вказано приблизно, хоча не виключено, що для деяких з них вже є технічна документація. Однак слід очікувати внесення змін до цих проектів, пов'язаних, зокрема, із проміжком часу між поданням концептуальних записок ВІП і повних форм заявок, в яких можуть бути зазначені нові умови їх реалізації. Складним є також питання про виконання будь-яких положень таких часткових оцінок. І, нарешті, процедура затвердження цих проектів буде здійснюватись іншими органами

прийняття рішень. Прогноз містить зауваження щодо групи «матеріальних» ВІП, пропозиції щодо можливих наслідків та рекомендовані процедури. Ця безсумнівна слабкість процедури могла б бути усунена, якщо б з'явилася можливість екологічної оцінки на стадії підготовки переліку потенційних проектів.

Частина інфраструктурних проектів, у тому числі перелічених вище, не будуть оцінюватись на предмет їхнього впливу на довкілля до їх реалізації, а інші, пов'язані з модернізацією транспортної інфраструктури, підлягають процедурі скринінгу. Таким чином, ми вважаємо, що правильним було рішення проводити фактичну оцінку конкретних проектів на наступному етапі до прийняття рішення про його реалізацію. Тим більше, що у Прогнозі не були зазначені на рівні стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище будь-які можливі значні наслідки від реалізації так званих «великих інфраструктурних проектів».

Позиція ГДОД містить також твердження, що у Прогнозі немає жодних положень для оцінки впливу пропонованої Програми на елементи довкілля. Відповіддю на це зауваження є те, що цей ефект є незначним, як з точки зору ВІП, так і всієї програми. Потенційний вплив на окремі компоненти навколишнього середовища є ще слабшим. Разом з тим, така оцінка міститься в Прогнозі і конкретно вказує на компоненти, де можливий такий вплив і де він може мати негативний характер.

Ще однією проблемою є захист територій NATURA 2000 в польській частині програми. Близько 90 територій NATURA 2000 розташовані на приблизно 11% польської частини ПБУ (8000 км² з 75912 км²). На рівні загальних досліджень (стратегічної оцінки) не розглядався вплив «дорожніх» проектів на даному етапі щодо їхнього розташування та ідентифікації потенційних загроз, оскільки не вважалося, що проект Програми потенційно матиме значний негативний вплив для мети і предмету захисту територій NATURA 2000. Прогноз у цьому відношенні є "попереджувальним прогнозом", що вимагає більш деталізованого планування на рівні окремих проектів. Увага була приділена потенційним ризикам зниження біорізноманіття через ефект поділу екосистем та інтенсифікацію проникнення у вузлах зв'язку.

Прогноз не містить аналізу потенційного впливу на весь спектр категорій захисту і збереження таксонів. Зважаючи на площу території і багатство форм охорони природи, які відрізняються в принципах захисту між трьома країнами, це завдання є практично неможливим.

У Прогнозі кілька разів підкреслюється, що Програма не включає проектів, які, відповідно до законодавства, можна назвати "значно негативними". Таким чином, використовувались інші терміни, які є зрозумілими і значно м'якшими.

Коли немає ніяких підстав для прогнозування (значних) негативних наслідків, важко розділити їх на компоненти. Таким чином, у Прогнозі перераховані деякі з можливих несприятливих змін, пов'язаних з погіршенням стану довкілля (ґрунтовий покрив, біорізноманіття, ландшафти). Симптоматично, що з точки зору фізичного впливу (шум, викиди в атмосферу, електромагнітні поля), запланована модернізація доріг приведе до покращення ситуації "per

saldo". Таким чином, є сумніви щодо включення педосфери як компоненту, який відносно сильно реагуватиме на реалізацію Програми. Це підкріплюється досвідом інших подібних програм, де невеликі проекти, відібрані у відкритих конкурсах, були найчастіше прямо або опосередковано пов'язані з матеріальними послугами та іншими послугами, що вимагають значного використання землі (прямо чи опосередковано - наприклад туристичні та рекреаційні об'єкти). Ґрунт в таких умовах є основним об'єктом місцевих загроз. На другому місці слід зазначити можливі гідрогеохімічні наслідки, як це було зроблено в Прогнозі.

У пропозиціях щодо передбачуваних впливів на навколишнє середовище у Розділі 6 використовується власна термінологія, яка спирається на так званий "аналіз тенденцій". Використання такого спрощеного підходу зумовлено великим розміром території Програми і локальним масштабом запланованих заходів, більшість з яких мають "м'який", нематеріальний характер, а у випадку дорожньо-транспортних проектів пов'язані з модернізацією вже існуючих ділянок доріг. Підхід до ідентифікації загроз, можливостей та обмежень або їх пом'якшення, а також прогнозованих змін в навколишньому середовищі (Таблиця 6 і Таблиця 7) відображають авторський підхід до стратегічної екологічної оцінки проекту Програми, з урахуванням відмінних (різних) формальних і правових умов трьох країн (ПБУ). Нам видається важливим представлення передісторії змін у навколишньому середовищі на цій території, оскільки на ній будуть реалізуватися ініціативи аналогічного характеру.

Стисле посилання на оцінку кумулятивного впливу зумовлене незначним потенціалом такого впливу і величезними відмінностями в трьох країнах Програми. Питання, що стосуються можливого транскордонного впливу проекту Програми, були переписані в Прогнозі відповідно до рекомендації ГДОД. Можливість такого впливу на сусідні країни не була взята до уваги. Всі "матеріально виражені ВІП", за винятком туберкульозної лікарні, знаходяться в прикордонній зоні Польщі, Білорусі та України, проте на великих відстанях від кордонів інших країн, з якими мають спільні кордони.

Розділ 9 було змінено відповідно до справедливих зауважень ГДОД.

Побудова та зміст Таблиці 6 (за попередньою нумерацією Таблиця 5), на думку експертів відповідальних за Прогноз, є, у світлі цих досліджень, цілком прийнятними. Вони демонструють потенційні зв'язки між цілями Програми та екологічними наслідками, що може бути корисним для оцінки проектів.

Серед зауважень, згаданих у висновку ГДОД тричі повторюється питання, чи реалізацію Програми можна розглядати в якості стимулу для зміцнення сприятливої системи консервативного захисту, зокрема, стабілізації вузлів екологічної комунікації, особливо на кордонах, яка обговорюється в Прогнозі. Автори Прогнозу підтримують цю думку. По-перше, всі проекти в обох редакціях ПБУ не враховують безпосередньої близькості цих вузлів, хоча проекти реалізувалися на прикордонних територіях, в місцях розташування важливих екологічних багатств. По-друге, Програма настійно рекомендує розвиток кваліфікованого туризму, зміцнення систем інформації та комунікації, розвантаження прикордонних переходів.

По-третє, екологічні критерії, що застосовувались також під час громадських консультацій прогнозів, дозволяють розцінювати вибрані проекти як про-екологічні. Нарешті, по-четверте, природні цінності території використовуються як аргумент для відбору проектів з низьким або помірним впливом на довкілля. Цю думку висловлювали екологічні та туристичні організації, що брали участь у консультаціях. Важливо також, що ініціатори інвестиційних ідей - місцеві організації, які добре знають конкретні прикордонні території з особливо цінними природними ділянками і ділянками, що краще підходять для інвестицій та інфраструктури.

Перелік документів, пов'язаних із розвитком території Програми, що за площею дорівнює Польщі, навіть зведених лише до тих, що стосуються питань довкілля та сталого розвитку, є практично нескінченним. Представлений вибір завжди буде викликати сумніви. У випадку оцінюваних Прогнозів, у першому проекті також були згадані деякі регіональні програми і стратегії, а обсяг його був удвічі більшим. Ідея полягала у тому, щоб зазначити документи, які є досі чинними, або просто продовжують застосовуватися, як у випадку конвенцій і стратегій, що впливають з них. Разом з тим, було вирішено відмовитися від повторення галузевих документів, що містять конкретні концепції розвитку. Це було зроблено, щоб уникнути конфронтації з головною метою Програми.

Всі детальні коментарі, зроблені ГДОД до Прогнозу, було враховано у фінальній версії документа.

Висновок Головного Санітарного Інспектора, підписаний GIS-HS-NS-4311-033 / EN / 15, 25 серпня 2015 р.

18 серпня 2015 р. Міністерство інфраструктури та розвитку відправило до Головного санітарного інспектора проект "Програми транскордонного співробітництва Європейського Інструмента Сусідства Польща-Білорусь-Україна 2014-2020" (далі: Програма) для одержання його оцінки відповідно до ст. 54 розділу 1 Закону від 3 жовтня 2008 року «Про надання інформації про довкілля та його захист, участь громадськості в охороні довкілля та оцінку впливу на довкілля». Проект Програми є продовженням співпраці між трьома вищезгаданими країнами, зокрема, в рамках Програми Добросусідства INTERREG. Метою Програми є підтримка процесів розвитку, що стосуються, зокрема, розвитку транспортної та технічної інфраструктури. У рамках Програми будуть реалізовані як ВІП (спільно обрані з числа поданих заявок від усіх трьох країн), так і інвестиційні та «м'які» проекти (що обираються шляхом конкурсу проектних заявок).

25 серпня 2015 Головний санітарний інспектор скерував до Міністерства інфраструктури і розвитку листа, у якому була викладена його думка щодо проекту Програми та Прогнозів, а також висловлені зауваження до даного документа.

3) ОДЕРЖАНІ ЗАУВАЖЕННЯ ТА ВИСНОВКИ

Нижче подано підсумок зауважень та пропозицій, які були представлені в ході громадських консультацій проекту Програми та Прогнозів. Вони були опрацьовані, а посилання на них містяться в останньому стовпчику таблиці. У таблицях є зауваження та пропозиції, надіслані on-line та висловлені під час консультативних зустрічей, відповідно, які стосувались проекту Програми (Табл.1), не стосувались проекту Програми (Табл. 2) та представлені в ході консультацій Прогнозів (Табл. 3).

Табл. 1. Таблиця зауважень/пропозицій щодо проекту СОП, поданих через заповнення он лайн форм та під час громадських слухань

СИСОК АБРЕВІАТУР У ТАБЛИЦІ

ЄІС	Європейський Інструмент Сусідства
ЕК	Європейська Комісія
ЄС	Європейський Союз
КПЗ	Конкурс проектних заявок
НДО	Недержавна організація
НТОС	Номенклатура територіальних одиниць для статистики
РР	Регламент з реалізації ЄК (ЄС) № 897/2014 від 18 серпня 2014, яким встановлюються конкретні положення для реалізації програм транскордонного співробітництва, що фінансуються в рамках Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради, про створення Європейського Інструменту Сусідства;
СОВНС	Стратегічна оцінка впливу на навколишнє середовище
СОП	Спільна операційна Програма
СПК	Спільний програмний комітет
СТС	Спільний технічний секретаріат
ТКС	Транскордонне співробітництво
ТЦ	Тематична ціль
ФЗ	Форма заявки

№	Особа яка подала пропозицію	Розділ проект у СОП	Зміст пропозиції/пропонована зміна	Обґрунтування	Реагування Пропозиція врахована/ не врахована /частково врахована.
1	Приватна особа, Польща	3.1.6	3.1.6 Програмні показники по ТЦ7. Слід до вихідних показників додати «загальну довжину новозбудованих доріг», «загальну довжину реконструйованих та покращених доріг», а також «загальну довжину реконструйованих та покращених залізничних шляхів». Це стосується проекту під назвою «Відновлення залізниці Перемишль-Мальговичі (Польща) та Мальговичі-Хирів-Кростенко-Устрики (Україна)». Пропоновані зміни уможливають залучення співфінансування ЄС для відновлення залізниці.	Це стосується проекту під назвою «Відновлення залізниці Перемишль-Мальговичі (Польща) та Мальговичі-Хирів-Кростенко-Устрики (Україна)». Проект передбачений у стратегії Підкарпатського воєводства та стратегії Перемишля. Польські та українські органи самоврядування роками вимагають відновлення закритої залізничної гілки Хирів-Кростенко-Устрики. За рахунок коштів Програми були проведені техніко-економічне обґрунтування і початковий проект. Наступним кроком має стати відновлення залізничної гілки на підставі техніко-економічного обґрунтування активізації та відновлення транскордонних залізничних перевезень. Проект здійснюватиметься Підкарпатським воєводством, Львівською областю, польською залізницею (PKP) та українською залізницею (UZ).	<p>Пропозиція не врахована</p> <p>Вихідні та результативні показники, зазначені в СОП пов'язані з чотирма ТЦ та пріоритетами нової програми. Перелік показників включає окремі вихідні показники із переліку «Спільних вихідних показників» ТКС ЄС, а також до вихідні та результативні показники, запропонованих в рамках Програми. Рішення СПК щодо обґрунтування показників Програми базувались на припущенні, що цей перелік має включати показники які будуть досягнуті завдяки Програмі. Аналіз заявок, поданих в попередніх версіях Програми показали, що можливість здійснення проектів, пов'язаних із залізницею не дуже висока, отож цей показник не планувався.</p> <p>Перелік показників Програми не визначає, які проекти є прийнятними у Програмі. Досягнення показників з переліку звітується на рівні програми. Проекти самі матимуть можливість звітувати по показниках з цього списку (якщо вони застосовні до їх напрямку), або ж проекти також матимуть можливість запропонувати свої власні показники, що не належать до переліку Програми.</p> <p>Таким чином, відсутність якого-небудь конкретного показника не означає, що проекти, пов'язані з даною темою не прийнятні в Програмі. Основним обмеженням прийнятності тем проектів є опис кожного з ТЦ/ пріоритетів Програми.</p>
2	Підкарпатське управління з рекультивції та водного	3.1.3	Ми пропонуємо розширити каталог вихідних показників, що стосуються пріоритету 2 ТЦ 8 "Спільні	Одним з запропонованих заходів по ТЦ 8 є "спільні ініціативи щодо запобігання природних і техногенних	<p>Пропозиція не врахована</p> <p>Відповідь – див. пункт 1 вище.</p> <p>Аналіз заявок, поданих в</p>

	господарства у Жешуві, Польща		виклики у сфері безпеки "та запропонованого заходу "спільні ініціативи щодо запобігання природних і техногенних катастроф" за рахунок додавання нового показника "населення, що отримує вигоду від захисту від повеней безпосередньо завдяки підтримці".	катастроф". В поточній СОП пожежі зазначені як одна з головних катастроф, а з урахуванням кліматичних змін слід також серйозно розглядати загрозу повеней, зокрема транскордонних річкових повеней. Тарнобжезький повіт належить до прийнятних територій програми, а в його стратегічних документах визначений неприйнятно високий рівень повеней. Лише впровадження пропонувані положень (наприклад нового вихідного показника) дозволить використати потенційне використання Програмних грантових коштів для здійснення інвестицій у попередження повеней у майбутньому.	попередніх версія Programи показали, що можливість здійснення проектів, пов'язаних із попередженням повеней не дуже висока, отож цей показник не планувався.
3	Міністерство внутрішніх справ Республіки Польща	3.2.2	Положення, що визначають обмеження співпраці (ст.23) сформульовані нечітко у частині «Відсутність угоди з Білоруссю про місцевий прикордонний рух (15)». Пропонуємо доповнити цей пункт інформацією про те, що угода про місцевий прикордонний рух між Польщею та Білоруссю не є чинною та не має правової сили. Відсутність чинної угоди між Польщею та Білоруссю про місцевий прикордонний рух».	Угода про місцевий прикордонний рух між Польщею та Білоруссю була підписана у 2010 р., проте була ратифікована лише Польщею. Білоруська сторона не виконала відповідні формальності з ратифікації. Отже, угода була підписана сторонами, проте не є чинною та не має правової сили.	Пропозиція врахована Будуть внесені відповідні зміни в СОП.
4	Комітет економіки Гродненського обласного виконавчого комітету, Білорусь	3.1	Згідно головних цілей Програми, зокрема сприяння взаємовигідному економічному розвитку регіонів доцільно створювати та розвивати спільні підприємства у галузі альтернативних комунікаційних мереж, у сфері безпеки та створювати міжрегіональні проекти для обміну досвідом та сприянню міграції (трудова табори, громадські та наукові стажування, обміни студентами і т.д.). Чи можливо застосовувати такий підхід (визначені проекти) в рамках Програми?	Це можливість покращити доступність та привабливість регіонів, покращити комунікацію шляхом впровадження спільних проектів, поглибити розуміння та вирішити соціальні проблеми.	Пропозиція не врахована Всі проекти, що відповідають цілям Програми та її ТЦ та пріоритетам можуть отримати фінансування Програми. Пропозиція щодо внесення поправок до проекту СОП не була сформульована.

5	Відділ культури міста Люблін, Польща	3.1.1	Що означає термін «місцева культура»?	Такого терміну немає. Це не пов'язано з чимось конкретним.	Пропозиція не врахована Пропозиція щодо внесення поправок до проекту СОП не була сформульована. Термін «місцева культура» входить у назву ТЦЗ, визначеної у Програмному документі Європейського інструменту сусідства (ЄІС) 2014-2020 р.р.
6	Відділ культури міста Люблін, Польща	3.1.1	<p>Пропонована зміна:</p> <ul style="list-style-type: none"> - додати наступний текст до назви ТЦЗ та пріоритету 1: «розвиток місцевої культури»; - додати наступний текст до опису ТЦЗ: «ТЦЗ має на меті розбудову відкритого, творчого суспільства на основі системної та сучасної культурної та художньої освіти. Підтримка надаватиметься шляхом зміцнення потенціалу та ролі культурних установ та громадських організацій у розвитку співпраці на прикордонні. Розвиток культури здійснюватиметься через доступ до сучасної художньої, медіа, релігійної та соціальної освіти. Освітні та художні заходи об'єднують людей, активізують їх та залучають до культури, отже важливо ввести мистецтво у громадських місцях, районах за рахунок організації мистецьких заходів. Розвиток культури неможливий без пристосування існуючої культурної інфраструктури до сучасних функцій та стандартів культурної освіти, отже до цієї ТЦЗ ввійдуть проекти, спрямовані на покращення існуючої культурної інфраструктури (місцеві культурні центри, кіно палаци, драматичні та оперні театри, бібліотеки). Пропонується до індикативних дій в межах пріоритету 1 додати наступні види діяльності: <ul style="list-style-type: none"> - Спільні проекти, спрямовані на розвиток культурної освіти, розвиток талантів та творчого потенціалу у відповідь на 	<p>У 2014 році Люблінський муніципалітет призначив експертну робочу групу з транскордонного культурного співробітництва в рамках проекту під назвою "Інвестиції в культуру. Комплексні дії задля культурної освіти". Метою групи було напрацювати рекомендації та пілотні проекти культурного співробітництва з містами Рівне, Тернопіль, Івано-Франківськ, Львів, Луцьк та Брест на наступний фінансовий горизонт (2014-2020 рр.). До складу групи увійшли представники закладів культури та громадських організацій із вище зазначених міст. Ними були визначені найважливіші проблеми у сфері культури та основні напрямки співпраці на найближчі роки, зокрема створення і впровадження нових рішень для розвитку культурної галузі та культурної освіти та підвищення компетентності в управлінні культури (створення культурних інкубаторів). Також були відзначені потреби нарощення культурного потенціалу районів і міст мікрорегіонів, а також надання підтримки місцевим громадським організаціям та місцевим неофіційним об'єднанням. Згадувались не тільки «м'які» питання, але й також нагальна потреба в інвестиціях в культурну інфраструктуру (місцеві культурні центри, кінотеатри, театри, оперні театри, бібліотеки), особливо в Білорусі та Україні, щоб пристосувати їх для виконання сучасних функцій та стандартів культурної освіти. З огляду на вищевказане ми пропонуємо включити до ТЦЗ головні</p>	<p>Пропозиція частково врахована</p> <p>Пріоритет 1 безпосередньо пов'язаний з ТЦ2 РОЗВИТОК МІСЦЕВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ. Перелік 10-ти ТЦ, з яких 4 були затверджені Програмною затверджений у Програмному документі Європейського інструменту сусідства (ЄІС) 2014-2020 р.р. Отже, формулювання ТЦЗ не може бути змінено.</p> <p>Всі проекти, пов'язані з розвитком культури, що відповідають ТЦЗ та Пріоритету 1 є прийнятними по тематиці Програми. Нове формулювання речення, пов'язаного з індикативними діями по ТЦЗ «Спільні ініціативи та заходи спрямовані на пропагування, розвиток та збереження місцевої культури та історії».</p>

			<p>інтенсивний технологічний розвиток</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спільні проекти, спрямовані на покращення пропонування мистецьких та культурних заходів, що відбуваються у регіонах. - Спільні проекти, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності у культурній сфері (наприклад в Культурному інкубаторі). - Сприяння співпраці між закладами в контексті культурної освіти (художні резидентури, стажування, спільні семінари та інші схожі дії) <p>Спільні проекти, що стосуються підготовки та впровадження інвестицій в культурну інфраструктуру та послуги, що нарощують спроможність місцевих культурних центрів проводити культурну освіту (місцевих культурних центрів, кінотеатрів, драматичних та оперних театрів, бібліотек).</p>	<p>напрямки співпраці, визначені як найважливіші представниками міст, перерахованих вище, зокрема розвиток культурної освіти, розвиток культури в районах, підвищення компетентності кадрів в управлінні культурою, інвестиції в культурну інфраструктуру (не тільки об'єкти культурної спадщини, але й інші, що працюють у сфері культури, але не класифікуються як культурні чи історичні пам'ятки).</p>	
7	Відділ культури міста Люблін, Польща	3.1.6	<p>Слід додати наступний вихідний показник: кількість покращених об'єктів, що працюють у культурній сфері безпосередньо в результаті підтримки Програми. Результативний показник: покращення програмних можливостей реалізованих у об'єктах, що працюють у культурній сфері.</p>	<p>У 2014 році Люблінський муніципалітет призначив експертну робочу групу з транскордонного культурного співробітництва в рамках проекту під назвою "Інвестиції в культуру. Комплексні дії задля культурної освіти". Метою групи було напрацювати рекомендації та пілотні проекти культурного співробітництва з містами Рівне, Тернопіль, Івано-Франківськ, Львів, Луцьк та Брест на наступний фінансовий горизонт (2014-2020 рр.). До складу групи увійшли представники закладів культури та громадських організацій із вище зазначених міст. Ними були визначені найважливіші проблеми у сфері культури та основні напрямки співпраці на найближчі роки, зокрема створення і впровадження нових рішень для розвитку культурної галузі та культурної освіти та підвищення компетентності в управлінні культурою (створення культурних інкубаторів). Також були відзначені потреби нарощення культурного</p>	<p>Пропозиція частково врахована</p> <p>Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.</p> <p>До опису пропонування індикативних дій по Пріоритету 1 ТЦЗ буде додана ще одна дія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спільні ініціативи, спрямовані на покращення об'єктів, що працюють у культурній сфері. <p>Взагалі всі інфраструктурні проекти, що відповідають ТЦЗ та її Пріоритету 1 є прийнятними по тематиці Програми. Пропоновані індикативні дії Пріоритету 1 ТЦЗ не виключають будь-які інші проекти, що відповідають Пріоритету та ТЦЗ.</p>

				<p>потенціалу районів і міст мікрорегіонів, а також надання підтримки місцевим громадським організаціям та місцевим неофіційним об'єднанням. Згадувались не тільки «м'які» питання, але й також нагальна потреба в інвестиціях в культурну інфраструктуру (місцеві культурні центри, кінотеатри, театри, оперні театри, бібліотеки), особливо в Білорусі та Україні, щоб пристосувати їх для виконання сучасних функцій та стандартів культурної освіти. З огляду на вищевказане ми пропонуємо включити до ТЦЗ головні напрямки співпраці, визначені як найважливіші представниками міст, перерахованих вище, зокрема розвиток культурної освіти, розвиток культури в районах, підвищення компетентності кадрів в управлінні культурою, інвестиції в культурну інфраструктуру (не тільки об'єкти культурної спадщини, але й інші, що працюють у сфері культури, але не класифікуються як культурні чи історичні пам'ятки).</p>	
8	Люблінський медичний університет, Польща	3.1.4	<p>Передбачається поширити допомогу, що надаватиметься у рамках ТЦ10 на так-звані «м'які» проекти – навчання, управлінські вишколи, і т.д.</p>	<p>Обґрунтування не надано.</p>	<p>Пропозиція не врахована</p> <p>Пропозиція щодо внесення поправок до проекту СОП не була сформульована. Проект СОП, що обговорюється не містить жодних обмежень щодо фінансування м'яких проектів по кожній ТЦ Програми, у тому числі ТЦ10. Сума мінімальних грантів поки ще не була встановлена на рівні Програми.</p> <p>Важливе питання – це тематична прийнятність проекту, чи він відповідає опису та цілям, визначеним в окремій ТЦ/пріоритеті Програми. Те, чи проект має м'який чи інфраструктурний характер не є вирішальним чинником для визначення його прийнятності.</p>
9	Гродненський державний університет Янка	3.1.6	<p>Жодна ТЦ чи результати/продукти Програми не стосуються</p>	<p>Немає навіть однієї ТЦ яка б стосувалася питань екології та захисту довкілля з точки</p>	<p>Пропозиція частково врахована</p>

	Купала, Білорусь		захисту довкілля. Було б доцільно подавати заявки природоохоронного спрямування.	зору продуктів чи вихідних показників.	<p>Пропозиція щодо внесення поправок до проекту СОП не була сформульована. Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.</p> <p>Продукти та вихідні показники, визначені в СОП прив'язані до ТЦ/пріоритетів Програми. Одним з результатів СОВНС є доповнення переліку Програмних показників – до переліку вихідних показників було додано два показники, пов'язані з захистом довкілля, та Програма відстежуватиме їх виконання.</p>
10	Люблінський форум неповносправних, Польща	3.1.1	Пропозиція щодо потреби запустити мікропроекти по ТЦ8, пріоритет 1.	Це важливо для соціальних партнерів.	Пропозиція не врахована Програма передбачає впровадження мікропроектів лише по ТЦ3. Проте більш детальна інформація щодо мінімальної вартості проектів, а також правила конкретних конкурсів проектних заявок будуть допрацьовані згодом.
11	Гродненський обласний виконавчий комітет, Білорусь	3.1.2	Чи будуть прийнятними у новій Програмі проекти, пов'язані з реконструкцією та розвитком систем водопостачання та водовідведення?	На основі прогнозованого впливу на довкілля питання пов'язані з системами водопостачання та водовідведення є особливо важливими.	<p>Пропозиція не врахована Пропозиція щодо внесення поправок до проекту СОП не була сформульована.</p> <p>Проте певні аспекти як ТЦ3, так і ТЦ8 пов'язані з захистом довкілля. Отже, всі проекти по захисту довкілля, пов'язані з цілями ТЦ3 або ТЦ8 та їх відповідними пріоритетами є тематично прийнятними до Програми.</p> <p>Захист довкілля у вигляді, визначеному у ТЦ6 не був обраний до ТЦ Програми. Отже, проекти, пов'язані лише із захистом довкілля не будуть затверджені на фінансування Програми.</p>
12	Фонд ПроКолей (ProKolej), Польща	3	Ми пропонуємо доповнити ТЦ7 «Покращення та розвиток транспортних послуг та інфраструктури» наступними показниками – «загальна довжина новозбудованих залізничних шляхів» і «загальна довжина покращених залізничних шляхів»	Показники Програми повинні у рівній мірі враховувати обидва види наземного транспорту.	Пропозиція не врахована Ні в описі ТЦ7, ні в індикативних діях по пріоритету 1 не визначено, що проекти пов'язані з залізницею не прийнятні у Програмі. Там чітко визначено, що ТЦ7 фінансуватиме дії, пов'язані з покращенням

					<p>транспортної доступності, розвитком екологічного транспорту, будівництвом та модернізацією комунікаційних мереж та систем, покращення інформаційно-комунікаційної інфраструктури на території Програми. Дані дії так само можуть стосуватись залізничної інфраструктури.</p> <p>Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.</p>
13	Фонд ПроКолей (ProKolej), Польща	3.2.1	Існує 14 пунктів перетину кордону для регулярних пасажирських перевезень на українсько-польському кордоні, у тому числі 7 залізничних пунктів перетину кордону та 12 аналогічних пунктів на білорусько-польському кордоні, у тому числі 5 залізничних	Натомість має бути 6: Дорогуськ, Грубешув, Гребенне, Верхрата, Медика, Мальговичі та Кростенко.	Пропозиція не врахована СОП містить лише інформацію про пункти перетину кордону, затверджені відповідними уповноваженими органами для перетину зовнішніх кордонів (ЄС) (отже Мальговичі не може ввійти до переліку).
14	Фонд ПроКолей (ProKolej), Польща	3.2.1	Пропонуємо додати до описової частини інформацію про логістичний потенціал залізничних перевантажувальних станцій для транзитних перевезень у Малашевці, Соколці, Холмі та Медиці.	Регіони транзитних перевезень та термінали переробки контейнерів та напівпричепів є складовими економічного потенціалу. Це великі об'єкти, які приваблюють інвестиції та є осередками економічної діяльності.	Пропозиція не врахована З огляду на обмеження обсягу СОП містить лише найважливіші факти/інформацію про територію Програми.
15	Фонд ПроКолей (ProKolej), Польща	3.2.3	Слід вказати на проблему браку проектів по залізничному транспорту.	Це важливе питання вимагає вирішення і його слід врахувати у новій версії Програми.	Пропозиція не врахована Проекти по залізниці є тематично прийнятними у Програмі згідно ТЦ7.
16	Логістичний центр в Лососні, Польща	2	Територія Програми була позначена в межах прилеглого Пулавського регіону у такий спосіб, що виключає ділянку, важливу для залізничних перевезень, а саме гміну Пілява у Гарволінському повіті. Пілява – це залізничний вузол, що сполучає південні та північні частини варшавської об'їзної дороги. Це розгалуження вантажного залізничного коридору ЄС №8 (RFC8 з Антверпена, Роттердама, Бремерхавена через Берлін та Варшаву) до Литви (Каунас, потім	Основою ТКС у сфері залізничного транспорту має стати приєднання України та Білорусі до цього коридору (RFC8) через південно-східний окружний залізничний шлях Варшави.	Пропозиція не врахована Окреслення Програмної території з польського боку ґрунтувалось на Номенклатурі територіальних одиниць для цілей статистики №3 (NUTS3) у відповідності з <i>Програмним документом Європейського інструменту сусідства (ЄІС) 2014-2020 р.р.</i>

			Таллінн), Білорусь (через Кузніца до Гродно, через Тересполь до Мінська та Москви), Україну (через Дорогуськ до Києва та Дніпропетровська), через Гребенне/Белжець до Одеси, Миколаєва).		
17	Логістичний центр в Лососні, Польща	3.1.2	Потрібно вказати ініціативи із спорудження вантажного залізничного коридору ЄС №8 (RFC8).	Необхідно врахувати вантажні перевезення з України та Білорусі до Балтійського моря та гаваней Північного моря через RFC8.	Пропозиція не врахована СОП лише містить приклади дій, які можуть бути впроваджені згідно певних ТЦ та пріоритетів.
18	Логістичний центр в Лососні, Польща	3.1.6 3.2.2	Програма не містить посилок на головну проблему залізничних перевезень: різницю у ширині колій у Білорусі та Україні з одного боку та Європі з іншого.	Враховуючи ширококоліїну залізницю у більшості країн колишнього СРСР Програмі потрібно врахувати проблему перевантаження вантажів між двома залізницями: ширококоліїною та стандартною. Необхідно збудувати (автомобільно-залізничні) перевантажувальні пункти та транспортні з'єднання. Станом на сьогодні Програма не піднімає цієї проблеми, зокрема вона не відображена у переліку показників.	Пропозиція не врахована Дане питання не було відображено в соціально-економічному аналізі Програмної території, отже вирішення даних питань не передбачено на програмному рівні. Аналіз SWOT (сильних та слабких сторін, можливостей та загроз) відображає складність проблем. . Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.
19	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.3	Ми підтримуємо можливість передбачити підтримку спільних ініціатив щодо рятувальних заходів у випадку природних катастроф та надзвичайних ситуацій.	Пріоритет стосується питань безпеки, отже доцільно надати підтримку рятувальним службам.	Пропозиція не врахована Такі дії вже увійшли до переліку індикативних дій.
20	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.3	ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПОЛЬСЬКОГО РОБОЧОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРОЕКТУ СОП. Зміст пропозиції: підвищення кваліфікацій рятувальників, що займаються порятунком та розвиток спроможності ефективно брати участь у спільному реагуванні на ризики, що виникають.	Потрібно внести поправки, оскільки текст не зрозумілий.	Пропозиція врахована Пропозиція стосувалася робочого перекладу проекту СОП польською мовою. Переклад буде виправлено. Проте СОП англійською є єдиним документом, що має обов'язкову силу і на який слід посилатись.
21	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.3	ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПОЛЬСЬКОГО РОБОЧОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРОЕКТУ СОП. Зміст пропозиції: Створення спільних систем попередження, моніторингу, реагування та ліквідації катастроф.	В описі цього пункту не вказано конкретно саме яким діям буде надана підтримка.	Пропозиція врахована Пропозиція стосувалася робочого перекладу проекту СОП польською мовою. Переклад буде виправлено. Проте СОП англійською є єдиним документом, що має обов'язкову силу і на який слід посилатись.
22	Адміністрація Підляського	3.1.4	ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПОЛЬСЬКОГО РОБОЧОГО	Замінити слово «трансгенний» на	Пропозиція врахована Пропозиція стосувалася

	воєводства, Польща		<p>ПЕРЕКЛАДУ ПРОЕКТУ СОП.</p> <p>Існуючий текст: Підтримка згідно ТЦ10 сприятиме Стратегічній цілі С <i>трансгенного</i> співробітництва ЄС «Сприяння створенню кращих умов та інструментів для забезпечення мобільності людей, товарів та капіталу».</p> <p>Виправлений текст: Підтримка згідно ТЦ10 сприятиме Стратегічній цілі С <i>транскордонного</i> співробітництва ЄС «Сприяння створенню кращих умов та інструментів для забезпечення мобільності людей, товарів та капіталу».</p>	«транскордонний»	робочого перекладу проекту СОП польською мовою. Переклад буде виправлено. Проте СОП англійською є єдиним документом, що має обов'язкову силу і на який слід посилатись.
23	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	<p>ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПОЛЬСЬКОГО РОБОЧОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРОЕКТУ СОП.</p> <p>Існуючий текст: вихідні показники по кожному пріоритету, включаючи кількісні цільові значення, які мають сприяти результатам.</p> <p>Виправлений текст: вихідні показники по кожному пріоритету, включаючи кількісні цільові значення, які мають сприяти досягненню очікуваних результатів.</p>	Описова частина має бути сформульована точніше.	Пропозиція врахована Пропозиція стосувалася робочого перекладу проекту СОП польською мовою. Переклад буде виправлено. Проте СОП англійською є єдиним документом, що має обов'язкову силу і на який слід посилатись.
24	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	<p>ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПОЛЬСЬКОГО РОБОЧОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРОЕКТУ СОП.</p> <p>ТЦ7 пріоритет «Покращення та розвиток транспортних послуг та інфраструктури»</p> <p>Існуючий текст: (показник) «Загальна довжина <i>реконструйованих</i> чи покращених доріг (ЄС/ТКС 27)»</p> <p>Виправлений текст: «Загальна довжина <i>відремонттованих</i> чи покращених доріг (ЄС/ТКС 27)»</p>	Ми пропонуємо змінити назви робіт у відповідності з прийнятою практикою та польським будівельним законодавством.	Пропозиція врахована Пропозиція стосувалася робочого перекладу проекту СОП польською мовою. Переклад буде виправлено. Проте СОП англійською є єдиним документом, що має обов'язкову силу і на який слід посилатись.
25	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	ТЦ7 пріоритет «Покращення та розвиток транспортних послуг та інфраструктури» - бракує	Пропонуємо додати показник, що стосується транспортних послуг.	Пропозиція не врахована Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.

			показника, що стосується транспортних послуг.		
26	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	ТЦ7 пріоритет «Покращення інфраструктури інформаційно-комунікаційних технологій» - бракує показника, що безпосередньо стосується розвитку ІКТ.	Пропонуємо додати показник, що стосується розвитку інфраструктури ІКТ.	Пропозиція не врахована Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.
27	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	ТЦ 8, пріоритет «Підтримка розвитку охорони здоров'я та соціальних послуг» та «Реагування на спільні виклики у сфері безпеки»	Насправді визначені вихідні показники (4) стосуються результатів проекту. Пропонуємо визначити показники, які б визначали продукти проекту.	Пропозиція не врахована Пропозиція не була сформульована конкретно. Вихідні показники, що пропонуються для ТЦ8 були або безпосередньо запозичені з Переліку «Типових вихідних показників» ЄІС/ТКС (див. відповідь на пункт 1 вище) або відповідають методології, яка використовувалась для визначення показників у даному документі).
28	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	ТЦ10, пріоритет «Покращення діяльності з управління кордоном, митних та візових процедур». Даний вихідний показник «Покращення пропускної спроможності наземних пунктів перетину кордону для перетину осіб» (ЄІС/ТКС 38) насправді стосується результатів проекту.	Пропонуємо визначити показники, які б визначали продукти проекту.	Пропозиція не врахована Пропозиція не була сформульована конкретно. Даний показник був безпосередньо запозичений з Переліку «Типових вихідних показників» ЄІС/ТКС (див. відповідь на пункт 1 вище).
29	Адміністрація Підляського воєводства, Польща	3.1.6	ТЦ10, пріоритет «Покращення діяльності з управління кордонами, митних і візових процедур». Даний показник «Покращення ефективності проходження кордону» не є вимірюваним, немає значення чи об'єктивного стандарту ефективності проходження кордону, отже неможливо визначити покращення даного показника.	Пропонуємо, щоб результатом, наприклад, вважалось зростання кількості проходження кордону в результаті впровадження дій з управління кордоном.	Пропозиція не врахована Методологія вимірювання кожного показника визначається для цілей Системи оцінки та моніторингу програми. Стосовно даного показника будуть вимірюватись такі питання як кількість виявлених випадків контрабанди людей/товарів, а також середній час розмитнення.
30	ТзОВ «ДІАМЕБ», Україна	2	Пропонуємо використовувати термін «транскордонний регіон» для позначення всіх регіонів Програми замість прийнятого у Програмі розподілу на головні та прилеглі регіони.	Використовувати ті ж терміни на всі регіони, які братимуть участь у Програмі на рівних підставах.	Пропозиція не врахована Структура програмної території, а також терміни «головний» та «прилеглий» регіон визначені Статтею 2 Регламенту з реалізації ЄК, отже в СОП не може

					використовуватись інша термінологія, окрім тої, яка визначена РР.
31	ГО „Екологічні ініціативи”, Україна	3.1	Пропозиція у підтримку ТЦ, що має на меті захист довкілля з боку Програми	ТЦ6 відображає нагальні потреби українських регіонів. В межах даної Програми вже було реалізовано значну низку проектів, зокрема по пріоритету, спрямованому на захист довкілля. У переліку ТЦ, визначених Програмою бракує ТЦ 6, хоч і відомо, що екологічна інфраструктура в Україні ще слабо розвинена. З огляду на це існує гостра потреба в інвестиціях у цю сферу. Окрім цього слід відзначити, ТЦ6 входить до інших програм ТКС за участю України, зокрема Програма Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна на 2014-2020 рр., проте не ввійшла до Програми Польща-Білорусь-Україна.	Пропозиція не врахована Обрані ТЦ є результатом компромісу, досягнутого трьома країнами-учасницями Програми та членами Спільного програмного комітету. У відповідності з рекомендаціями ЄС на період 2014-2020 рр. кожна Програма може обрати лише 4 тематичні цілі. Проте передбачена певна можливість для проєкологічних проєктів, присвячених збереженню історичної спадщини в рамках ТЦ3 «Розвиток місцевої культури та збереження історичної спадщини».
32	Львівська обласна рада, Україна	3.1	Пропонуємо перенести пріоритети 1 і 2 з ТЦ10 до ТЦ8 та розглянути можливість замінити ТЦ10 та ТЦ1 «Розвиток підприємництва та малого та середнього бізнесу».	Аналізуючи чотири обрані тематичні цілі стає помітно, що було обрано дві ТЦ, що накладаються і стосуються безпеки (ТЦ8 і ТЦ10), водночас відсутні ТЦ1 «Розвиток підприємництва та малого та середнього бізнесу» незважаючи на те, що досвід реалізації попередньої Програми вказує на надзвичайну важливість економічного розвитку для України. Дана пропозиція заміни обґрунтована тим, що прикордонні території є досить депресивними та потребують стрімкого економічного зростання, більше того, розвиток прикордоння є пріоритетом стратегій регіонального розвитку.	Пропозиція не врахована Обрані ТЦ є результатом компромісу, досягнутого трьома країнами-учасницями Програми та членами Спільного програмного комітету. У відповідності з рекомендаціями ЄС на період 2014-2020 рр. кожна Програма може обрати лише 4 тематичні цілі. Насправді слово «безпека» вживається неодноразово в ТЦ8 та ТЦ10, проте в різних контекстах і тому стосується двох окремих тематичних цілей. Перший стосується міркувань спільної безпеки та викликів у сфері охорони здоров'я, а інший стосується управління кордонами.
33	Львівська обласна рада, Україна	2	Пропонуємо розглянути можливість надання права організаціям з Києва та Варшави подавати свої форми заявок спрямовані на вирішення проблем прикордоння.	Згадувалось, що окрім організацій є основних регіонів заявки також можуть подавати організації з Мінська.	Пропозиція врахована частково Можливість подання заявок організаціями з Мінська визначається тим фактом, що Мінськ належить до території Програми. Отже, всі організації, зареєстровані на даній території автоматично отримують можливість подання своїх заявок. Відповідність

					потенційних бенефіціарів критеріям прийнятності буде визначатись згодом на наступних етапах кожного конкурсної проектних заявок. В належно обґрунтованих випадках, враховуючи положення Ст. 45.4 Р.Р. такі бенефіціари мають право на участь, проте їх проекти повинні бути впроваджені на території Програми.
34	Львівська обласна державна адміністрація, Україна	3.1.5	Пропонуємо в наступній Програмі (2021-2027 рр.) зменшити кошти, які виділяються Програмою на великі інфраструктурні проекти, що вирішують проблеми на міжурядовому рівні до 10%.	Виділення 30% бюджету Програми на великі інфраструктурні проекти – забагато. Такі проекти не вирішують безпосередньо транскордонні питання. Наприклад, впровадження даної Програми мала місце ситуація, коли Львівська обласна державна адміністрація була бенефіціаром (зверніть увагу: відповідно до законодавства України обласна державна адміністрація області, де здійснюється проект вважається бенефіціаром), у той час як проект був реалізований Державною фіскальною службою та Державною прикордонною службою України, які не мають нічого спільного з проектом - ні безпосередньо, ні побічно. Можливо, є зміст зменшити цю квоту і виділяти більше коштів для вирішення транскордонних питань безпосередньо на місцевому рівні.	Пропозиція не врахована Пропозиція не стосується проекту СОП, що знаходиться на обговоренні та буде врахована при підготовці Програми ТКС Польща-Україна-Білорусь на 2021-2027 рр.
35	Агенція європейських інновацій, Україна	3.1.2	ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПОЛЬСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО РОБОЧОГО ПЕРЕКЛАДУ ПРОЕКТУ СОП. Термін «спільна дія та спільний проект» був перекладений польською мовою лише як «спільні проекти», а українською як «спільні проекти та загальні дії». Пропонуємо виправити переклади.	Виправлений переклад сприятиме єдиному розумінню індикативний дій.	Пропозиція врахована Пропозиція стосувалася робочого перекладу проекту СОП польською та українською мовами. Переклад буде виправлено. Проте СОП англійською є єдиним документом, що має обов'язкову силу і на який слід посилатись.
36	Агенція європейських інновацій, Україна	3.1.2	Пропонуємо не обмежувати діяльність по пріоритету 2 ТЦ7 (Розвиток інфраструктури ІКТ)	В Україні інфраструктура ІКТ розвивається комерційними спеціалізованими організаціями. Розширення	Пропозиція врахована частково

			виключно розвитком ІКТ, але дозволити діяльність, пов'язану з гармонізацією (послуг) цифрового ринку.	сфери можливих заходів буде також відповідати соціальним вимогам і реальним потребам програмних регіонів.	До переліку індикативних проектів були додані два додаткові види діяльності, що впливають з програмного документа: - Спільні ініціативи з розвитку цифрових ресурсів та спільного використання даних; - Спільні ініціативи по забезпеченню експлуатаційної сумісності інфраструктури ІКТ.
37	Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень України у Львові	3.3	Пропонуємо включити ризик затримки з виплатою коштів державним казначейством України, як один з потенційних ризиків Програми.	Ризик блокування коштів Державною казначейською службою серйозним потенційним ризиком, що загрожує реалізації проекту, знайомий майже кожному учаснику Програми, однак це не було згадано у проекті СОП.	Пропозиція не врахована Ризик більше не є актуальним, оскільки були внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 65 від 01.03.2014 р. (з поправками, внесеними постановою Кабінету Міністрів України № 441 від 10.09.2014 р.) стосовно пріоритетності платежів пов'язаних з реалізацією програми / проектів.
38	Національний університет водного господарства та природокористування України	3.1.6	Пропонуємо включити ще один додатковий показник результативності на рівні ТЦВ, а саме: кількість сертифікованих лабораторій метрологічного контролю якості доквілля та виробництва (в університетах та науково-дослідницьких центрах і тд.).	Важливо забезпечити моніторинг та контроль якості доквілля, води, землі, водойм, харчових продуктів і тд. для досягнення ТЦВ і для цього університетам та дослідницьким центрам потрібні власні метрологічні лабораторії.	Пропозиція не врахована Відгук на пропозицію – див. пункт 1 вище.
39	Агенція європейських інновацій, Україна	3.2.1	На с.21 йдеться про те, що «Вироблення енергії з поновлюваних джерел недостатньо розвинуте, єдине вагомий виробник такого типу – це 27МВ гідроелектростанція у Закарпатській області». Ця характеристика нібито стосується ситуації в Україні в цілому, в той час як лише у Львівській області працює дві сонячні електростанції загальною потужністю понад 3МВ, перша черга яких була реалізована у 2012 р., а вітрова станція потужністю 6.6МВ розпочала роботу у 2014 р.	Дані, отримані проектом FARADAY ґрунтувались на офіційних даних компанії, яка здійснювала дані інвестиції.	Пропозиція не врахована Пропозиція не була сформульована конкретно. Соціально-економічний аналіз регіонів Програми здійснювався на основі внутрішнього досвіду.
40	Національний університет водного господарства та природокористування	3.1.1	Пропонуємо врахувати зміну природокористування та дати екологічну та економічну оцінку цього (землі, де не	Обґрунтування не надано.	Пропозиція не врахована Пропозиція щодо зміни СОП та її обґрунтування не були сформульовані конкретно.

	ання України		використовується відновлена природна система дренажу, неконтрольоване заліснення і т.д.). ТЦЗ повинна виконуватись у відповідності з законодавством та нормативними актами на рівні Україна - ЄС, зокрема угодою про асоціацію, додатками 29 і 30 до угоди про захист довкілля, директивою про захист птахів, директивою про управління природокористуванням і т.д. Необхідно оцінити відповідність всіх проектів положенням директив, законів та стандартів ЄС.		Документи СОВНС та СОП були розроблені в процесі діалогу з зовнішніми експертами-екологами, ОУ, СПК та широким загалом шляхом консультацій та громадських слухань, що були організовані у всіх країнах-учасницях. На додаток до громадських слухань і консультацій, проект звіту СОВНС був опублікований на веб-сайті Програми, що уможливило вільний доступ до проекту документу зі всієї території Програми. Детальна інформація про громадські слухання проекту звіту СОВНС будуть найближчим часом розміщені на сайті www.pl-by-ua.eu Програми ЄС ТКС Польща-Білорусь-Україна 2007-2013 рр. Відповідність проектів законам про захист довкілля буде перевірятись при оцінці заявок.
41	Національний університет водного господарства та природокористування України	3.1.1	Пропонуємо включити питання "Екологічне, економічне і соціальне перетворення аграрного природокористування та його вплив на життєдіяльність населення Волинської та Рівненської областей" (порівняно з Білоруссю та Польщею - аналіз перспектив для сталого розвитку).	Обґрунтування не надано.	Пропозиція не врахована Пропозиція щодо зміни СОП та її обґрунтування не були сформульовані конкретно.

Таблиця 2. Таблиця містить пропозиції/коментарі, що не стосуються проекту СОП, подані через Інтернет та під час громадських обговорень

СИСОК АБРЕВІАТУР У ТАБЛИЦІ

PRAG	Практичний посібник із закупівель та грантів для зовнішньої діяльності Європейського Союзу
АО	Аудиторський орган
ГА	Група аудиторів
ЄК	Європейська Комісія
ЄС	Європейський Союз
ККП	Контрольно-контактний пункт
КПЗ	Конкурс проектних заявок

МЗС	Міністерство Закордонних Справ
МСП	Малі та середні підприємства
МФ	Міністерство Фінансів
НДО	Недержавна організація
НО	Національний орган
РР	Регламент з реалізації ЄК (ЄС) № 897/2014 від 18 серпня 2014, яким встановлюються конкретні положення для реалізації програм транскордонного співробітництва, що фінансуються в рамках Регламенту (ЄС) № 232/2014 Європейського Парламенту та Ради, про створення Європейського Інструменту Сусідства;
СМК	Спільний моніторинговий комітет
СОВНС	Стратегічна оцінка впливу на навколишнє середовище
СОП	Спільна операційна Програма
СПК	Спільний програмний комітет
ТКС	Транскордонне співробітництво
ТЦ	Тематична ціль
ФЗ	Форма заявки

№	Особа яка подала пропозицію	Зміст пропозиції/ запропонована зміна	Відповідь
1	Зелений еко-туризм, Білорусь	Білоруські партнери зацікавлені в пошуку партнерів у Польщі. Пропонуємо створити список польських партнерів, готових до співпраці з метою спрощення процедури подальшої співпраці.	Організація заходів та подій, що сприяють розвитку партнерства буде можлива після того, як програма буде схвалена ЄК. Далі будуть організовані форуми з пошуку партнерів. Крім того, розділ, присвячений створенню партнерств по проекту буде доступний на сторінці Програми в Інтернеті.
2	Республіканський туристично-спортивний союз, Гродно, Білорусь	Пропонуємо підвищити рівень довіри до аудиторів у новій Програмі.	У Білорусі для реалізації Програми була запропонована трирівнева система моніторингу (рішення було прийнято за обопільною згодою і увійшло до протоколу робочої групи ТКС при МЗС Білорусі (1) МЗС - це орган, відповідальний за загальну реалізацію Програми; (2) ККП - Національний координаційний пункт ТАСІС; його функції будуть визначені у майбутньому (поки був підготовлений орієнтовний спектр функцій); (3) Рівень аудиту - МФ Білорусі; обраний представник МФ братиме участь в ГА і відповідатиме за підготовку переліку аудиторських компаній, з яких бенефіціари обиратимуть аудитора для свого проекту; кожна аудиторська компанія, внесена до переліку аудиторів пройде спеціальну підготовку.
3	Республіканський туристично-спортивний союз, Гродно, Білорусь	Пропонуємо визначити чіткі рамки обробки інформації та аудиту рахунків не тільки для Білорусі, але й для СТС.	Перевірка витрат, яку здійснює СТС є одним з щаблів багаторівневої системи перевірки, що включає зовнішніх аудиторів, СТС та ОУ, ККП, ГА, АО, ЄС та Європейський трибунал.
4	Гродненський державний університет Янка Купала, Білорусь	Хто має право вносити коментарі / зауваження до звіту після того, як аудитор перевіряв витрати бенефіціарів?	Перевірка витрат, яку здійснює СТС є одним з щаблів багаторівневої системи перевірки, що включає зовнішніх аудиторів, СТС та ОУ, ККП, ГА, АО, ЄС та Європейський трибунал
5	Республіканський туристично-спортивний союз, Гродно, Білорусь	а) застосовуються різні підходи до звільнення від податків для співфінансування ЄС і сплати власного внеску; б) звільнення від ПДВ для головного підрядника і відсутність такого виключення для субпідрядників; Це пов'язано з труднощами в розподілі витрат (і, отже податкових пільг) конкретного комплексного продукту (дії), наприклад, будівництва дороги у разі реалізації інвестиційних проектів; це викликає повторювані конфлікти, що виникають між бенефіціарами (або партнерами по проекту) та організаціями-виконавцями та законодавством.	Відповідно до постанови Ради Міністрів Республіки Білорусь (РБ) № 1522 від 21.11.2003 р., власний внесок білоруських партнерів не звільняється від податку. На думку ЄК, це становить порушення чинної рамкової угоди 2008 року. Указ Президента РБ № 460 від 22.10.2003 р. визначає, що тільки кошти технічної допомоги (співфінансування ЄС) звільняються від податків, ПДВ, мита та інших зборів. Наразі остаточного рішення не було досягнуто, оскільки білоруський Мінфін ще має деякі відкриті питання.
6	Гродненський державний університет Янка Купала, Білорусь	Чи закупівлі у програмі Польща-Білорусь-Україна 2014–2020 рр. будуть здійснюватись згідно національного законодавства?	Порядок закупівель у Програмі буде визначено в Фінансовій угоді між ЄС і Білорусь, проте положення ст. 52 РР також матимуть обов'язкову силу.
7	Дніпровсько-Бузький канал, Пінськ, Білорусь	Пропонуємо підвищити вимоги до порядку аудиту. Затримки з проведенням аудиту негативно впливають на графік впровадження проекту.	ККП координуватиме роботу аудиторів; буде надана можливість вибирати аудитора з переліку рекомендованих аудиторів. Всі відібрані аудиторські компанії пройдуть додаткове навчання

8	Свіслоцький обласний виконавчий комітет, Білорусь	Чи планує білоруський уряд спростити процедуру затвердження проектів? Порядок відбору проектів з боку білоруської влади після отримання гранту є надзвичайно довгим.	Пропозиції про внесення поправок до рішення Ради Міністрів РБ № 1 522 і 1513 були представлені Раді міністрів РБ. Вони включають відповідні зміни до порядку щодо його спрощення. Якщо вони будуть схвалені, процес стане набагато простішим і швидшим.
9	Міністерство внутрішніх справ, Білорусь	Як вирішувати питання аудиту, перевірки, моніторингу діяльності, що здійснюється у рамках проектів правоохоронними органами? Чи вважатимуться прийнятними аудиторські висновки внутрішніх управлінь? Контроль над фінансово-господарською діяльністю правоохоронних органів, таких як МВС, прикордонної або митної служби, може бути здійснено, відповідно до закону, тільки компетентними державними органами.	Використання коштів ЄС в рамках Програми буде перевірятися незалежними аудиторськими компаніями, що входять до переліку, затвердженого ККП Республіки Білорусь. Дотепер не було жодних проблем у цьому зв'язку, також по відношенню до центральних державних установ Білорусі (наприклад, Державного митного комітету).
10	Гродненська обласна станція переливання крові, Білорусь	Чи є можливість подавати попередній варіант проекту? Тільки ті заявники, які отримали успішну оцінку попереднього варіанту проекту, будуть надалі розробляти повну та вичерпну проектну пропозицію, а також всі додатки до неї.	Таке рішення розглядалось на етапі розробки Програми. Поки що не було прийнято рішення щодо впровадження так званої концептуальної записки (обмеженого конкурсу проектних заявок). Це питання вирішуватиме СМК.
11	Гродненська обласна станція переливання крові, Білорусь	Чи є можливість подавати проектну пропозицію польською мовою; польська мова більш розповсюджена у даному регіоні.	Представники трьох країн, що беруть участь у Програмі вирішили, що офіційною мовою Програми буде англійська; отже, проектні пропозиції повинні подаватись англійською мовою. Проте для цілей різних рекомендацій / інструкцій / посібників для заявників / бенефіціарів, організації навчальних курсів і семінарів, і т.д., також будуть використовуватись національні мови.
12	Гродненська обласна станція переливання крові, Білорусь	Чи є можливість ознайомитись з успішними затвердженими проектам?.	У розділі «Про проекти» на офіційному сайті Програми розміщений перелік успішних проектів, а також контактні дані партнерів. Аналогічний підхід буде використовуватися у новій Програмі.
13	Гродненський державний університет Янка Купала, Білорусь	Форма подачі заявки: чи можна буде подати проектну заявку в електронному чи паперовому вигляді? Чи віддається перевага тому чи іншому вигляду?	Можна подавати проектні заявки в електронному форматі. Електронний генератор проектних заявок знаходиться на етапі розробки.
14	Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень України у м. Львові	Перший конкурс проектних заявок був оголошений в листопаді 2009 року, а Програма розпочала пошук зовнішніх експертів для оцінки проектних заявок тільки у червні 2011 р. Чому знадобилось так багато часу, щоб розпочати процес оцінки; хто проводив оцінку і чи були представники всіх країн-учасниць залучені до цього процесу?	Програма була прийнята ЄС у листопаді 2008 р. і одразу після цього були створені структури реалізації Програми. На початку 2009 року відбулося перше засідання СМК і в листопаді 2009 р. був оголошений перший конкурс проектних заявок. Конкурс закрився 1 березня 2010 р., після чого проходив етап адміністративної оцінки. Той факт, що якісна оцінка заявок розпочалась тільки влітку, не означає затримку, а натомість є черговим етапом покрової діяльності. Найкращим доказом, що доводить те, що все відбулось правильно і було успішно закінчено – це доступність результатів відбору в листопаді 2010 р. Отже, тривалість всього процесу вибору, враховуючи кількість заявок, насправді була дуже короткою. Залучені експерти представляють всі три країни-учасниці. Це дозволяє говорити про те, що кожна країна була належно представлена відповідною кількістю фахівців. Крім того,

			були створені спеціальні процедури що стосуються процедури оцінки ЄК. Ці процедури містять, зокрема, вимоги щодо експертів. Слід також зазначити, що обрані фахівці були затверджені СМК. Це означає, що ці особи мають, безсумнівно, необхідний рівень кваліфікації у цій галузі.
16	Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України, Україна	Де можна побачити звіт про витрати Програми?	Щороку до 30 червня ЄС подається звіт Програми за попередній рік. Такий звіт містить дані, що стосуються технічної допомоги, а також заходів здійснюваних в рамках реалізації проектів. Більше того, він не включає кошторис усіх витрат, інформація про витрати безпосередньо стосується тільки установ, що беруть участь у проекті. Інформація про всі проекти, що отримують фінансування в рамках Програми на 2007-2013 роки також доступна на сторінці Програми в Інтернеті за адресою: (http://www.pl-by-ua.eu/en.5).
17	“ДІАМЕБ” ТзОВ, Україна	Один із пріоритетів Програми прикордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна на 2007-2013 рр. стосується сприяння підвищенню конкурентоспроможності та розвитку малого та середнього бізнесу в області, однак, тільки неприбуткові організації мають право подавати заявки на грантове фінансування. Чому неприбуткові організації були виключені з участі в програмі?	Згідно рішення трьох країн-учасниць проекти, реалізовані в рамках Програми мали неприбутковий характер. Таким чином, всі неприбуткові організації не були допущені до участі у Програмі на 2007-2013 рр.
18	“ДІАМЕБ” ТзОВ, Україна	Підтримка з боку облдержадміністрації щодо участі в Програмі існує, але її не достатньо. Чи з боку Програми надається додаткова підтримка потенційним бенефіціарам?	У питаннях поширення інформації щодо всіх видів діяльності Програми, керуючі структури програми повинні забезпечити розповсюдження інформації та пропагування, зокрема про вишколи, практикуми, форуми пошуку партнерів на всій території Програми.
19	ГО „Екологічні ініціативи”, Україна	Чи протягом реалізації нової Програми буде вирішена проблема звільнення від сплати ПДВ? Проблема звільнення від сплати ПДВ з додаткових коштів виникла в рамках поточного процесу реалізації Програми.	Порядок звільнення від ПДВ регулюється Постановою Кабінету Міністрів України № 153 від 15.02.2002 р. Відповідно до цієї постанови, процедура звільнення від сплати ПДВ здійснюється на основі плану закупівлі товарів, робіт і послуг, представленого бенефіціаром / партнером. В даний час Міністерство економічного розвитку і торгівлі України працює на поліпшенням як порядку реєстрації, так і порядку звільнення від сплати ПДВ. Концепція необхідних змін і спрощень повинна бути представлена до кінця даного року.
20	Львівська обласна рада, Україна	Пропонуємо включити представників обласних рад та Єврорегіонів до процесу реалізації Програми. Чи можуть такі установи брати участь у СМК та інших робочих групах, принаймні у якості спостерігачів? Пропозиція обґрунтовується тим, що обласні ради представляють громадськість області, а Єврорегіони працюють на польсько-українському-білоруському кордоні (Карпатський, Буг, Німан, Біловезька пуща) та координують ТКС в регіоні.	На даний момент не передбачено участі ні Єврорегіонів, ні обласних рад. Наразі планується, що представники обласних державних адміністрацій будуть членами СМК від української сторони.
21	Агенція місцевого розвитку Виноградівщини, Україна	Всі проекти, яким надано грант, повинні пройти процедуру реєстрації в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. Чи може це бути підставою для призначення	При формуванні свого річного бюджету, кожен орган місцевого самоврядування передбачає певну кількість коштів для реалізації програм, у тому числі спрямованих на здійснення проектів транскордонного

		співфінансування проекту в бюджеті на наступний рік на основі спрощеної процедури? Досить важко забезпечити власний внесок в розмірі 10 відсотків від вартості проекту. Якщо, наприклад, сума проекту становить 1 млн. євро, власний внесок повинен бути принаймні 100 000 євро, що становить близько 2 млн. грн. Таку суму досить важко знайти в місцевому бюджеті.	співробітництва. Щодо можливості ухвалення рішення про збільшення фінансування Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, це питання має бути розглянуте.
22	Агенція місцевого розвитку Виноградівщини, Україна	Для того, щоб спростити порядок перевірки, пропонуємо спростити форми звітності та включити 4 наступні стовпці: бюджетна лінія, загальний бюджет, кількість коштів по I, II, III виплаті попереднього фінансування та платіжний баланс. Відводити 9 з 22 місяців процедур звітності – це занадто багато, тому що тільки 13 місяців залишається самої реалізації проекту.	Деякі спрощення до процесу звітності були запроваджені в Програмі на 2007-2013 роки, і ми будемо працювати над подальшим спрощенням звітності, щоб скоротити час перевірки.
23	Львівська обласна державна адміністрація, Україна	Пропонуємо наступне для програми Польща-Білорусь-Україна на 2021-2027 рр стосовно 3 фази громадських обговорень проекту СОП: I. Виробити рекомендації на експертному рівні, а саме на рівні СПК та ЄС; II. Провести громадські обговорення - на рівні неурядових організацій, органів місцевого самоврядування, місцевих експертних груп; III. Провести завершальну презентацію продукту. В даний час ведуться обговорення, проте громадськість усвідомлює свій обмежений вплив на прийняття остаточного рішення.	Думка регіонів програми має вирішальне значення і забезпечується впродовж всього процесу шляхом участі представників регіональних органів влади разом з центральними органами влади у СПК. Зауваження буде враховано при підготовці Програми ТКС Польща-Білорусь-Україна на 2021-2027 рр. Крім того, будьте впевнені, що зауваження дослуховуються і вони можуть впливати на кінцеву версію Програми.
24	Львівська обласна державна адміністрація, Україна	Маємо велике прохання до СТС: запобігти зменшенню ваших місцевих представництв (філій), і навіть підсилити їхню роботу, тому що це ваша "делегація" в Україні. Чим ефективніше працює представництво, тим менше проблем виникатиме з реалізацією програми. Представництво є, безсумнівно, дуже вагомим інструментом, бо до сфери його діяльності входить організація вишкোলів, надання консультацій заявникам та підтримка проектів впродовж їх реалізації.	Ми усвідомлюємо обсяг завдань, а також тягар відповідальності, які несуть наші представництва, і, безумовно, ми зацікавлені у ефективному продовженні їх діяльності в новій Програмі.
25	Агенція європейських інновацій, Україна	Пропонуємо залучати громадськість до процесу обговорення раніше, ніж на останньому етапі.	СПК був створений для того, щоб визначити основи нової Програми. До його складу входять представники центральних органів влади, органів місцевого самоврядування, а також Єврорегіонів. Таким чином, не тільки центральні органи влади, але всі учасники процесу повинні подбати про те, щоб врахувати позиції на місцевому рівні. В такий спосіб забезпечується залучення громадськості.
26	Агенція європейських інновацій, Україна	Чи відомі критерії оцінки проекту, хто здійснюватиме оцінку і які очікування СМК від проектів? Які будуть адміністративні вимоги до проектів? Чи будуть вони бути відомі заздалегідь? У поточній Програмі порядок оцінки був в певній мірі дискримінаційним для української сторони, зокрема 10-15	Порядок оцінки буде доступним одразу після оголошення конкурсу проектних заявок. У той же час будуть оголошені критерії адміністративної перевірки та якісної оцінки. Критерії відбору повинні бути схвалені СМК, який складається з представників 3 країн. Таким чином, це буде гарантувати відсутність дискримінації для всіх сторін.

		проектів були відхилені через адміністративні вимоги (наприклад, компанія не мала неприбуткового статусу).	
27	Волинська обласна державна адміністрація, Україна	Одна з чотирьох ТЦ стосується Покращення управління кордонами і безпеки кордонів, мобільністю та міграцією (ТЦ 10). Яка роль відводиться області у цій ТЦ? На наш погляд, це додаткові гроші, які не прийдуть в регіон, тому що великі інфраструктурні проекти подаються безпосередньо центральними органами влади, що зменшує обсяг коштів, виділених на проекти, які будуть реалізовані в регіонах.	Кошти на дані проекти будуть доступні не тільки в рамках великих інфраструктурних проектів, але й конкурсі проектних заявок. Так чи інакше, результати, досягнуті в рамках ТЦ10 слугуватимуть людям, які перетинатимуть кордон. Отже, не можна вважати, що ці кошти втрачені для регіонів.
28	Волинська обласна державна адміністрація, Україна	У поточній Програмі власний внесок повинен складати щонайменше 10% від загального бюджету проекту. Чи планується змінити частку власного внеску у новій Програмі?	Частка власного внеску у співфінансуванні проектних витрат залишатиметься незмінною. Так само, як і в поточній програмі, партнери повинні будуть фінансувати не менше 10 відсотків від загального обсягу прийнятних витрат проекту.
29	Старосамбірська районна державна адміністрація, Україна	Пріоритет 2 ТЦ 8 стосується вирішення спільних проблем безпеки. Чи можемо очікувати, що проекти, пов'язані з попередженням повеней (зокрема зміцнення берегів, регулювання русел річок) знайдуть підтримку у рамках цього Пріоритету?	За умови, що всі інші вимоги будуть виконані, такі проекти могли б відповідати пріоритету 2 ТЦ8.
30	Старосамбірська районна державна адміністрація, Україна	Чи залишатиметься головний партнер проекту? Чи матиме значення чи головний партнер з ЄС чи ні?	Аналогічно програмі на 2007-2013 рр., головний бенефіціар нестиме відповідальність за реалізацію всього проекту, і не має значення, чи ця організація зареєстрована в Польщі, Україні чи Білорусі.
31	Старосамбірська районна державна адміністрація, Україна	Чи зараз відкритий конкурс проектних заявок, чи можна подавати заявки?	Станом на зараз немає відкритого конкурсу проектних заявок. СТС/ОУ зараз готують його, а також електронний генератор заявок. Як тільки все буде готово та затверджено СМК, конкурс буде оголошено.
32	Львівська обласна рада, Україна	Пропоную залучити органи самоврядування до роботи в СМК та робочих груп в рамках Програми. Обласна рада підтримує установи та організації, що беруть участь у Програмі. Саме для цього був розроблений <i>Порядок співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги</i> , але ми хотіли б брати участь не тільки на етапі співфінансування проектів, а й на всіх інших етапах реалізації Програми.	Участь обласних рад не передбачено на даний час. Поки планується залучити представників обласних державних адміністрацій як членами СМК від української сторони.
33	Всеукраїнська організація інвалідів війни та Збройних Сил України	Чи передбачена співпраця в галузі реабілітації та професійної перепідготовки інвалідів-ветеранів, в тому числі ветеранів АТО, у рамках даної Програми?	ТЦ8 передбачає таку підтримку Програми.
34	Всеукраїнська організація інвалідів війни та Збройних Сил України	Хто може надати практичну допомогу у розробці проекту, а саме підготовці документів, їх перекладі і т.д.?	Органи програми планують проводити вишколи національними мовами під час яких будуть викладені порядок відбору проектів і всі вимоги до змісту проектних заявок. Проте ми не в змозі забезпечити переклад для кожного учасника, щоб допомогти йому заповнити форму заявки. Заявникам доведеться робити це самотужки.
35	Луцька міська рада, Україна	Чи буде змінено порядок подання проектних заявок? А саме – 2 етапна система подачі форми заявки: - I етап - представлення концептуальної	Це рішення розглядалось на етапі розробки Програми. Поки що не було прийнято рішення щодо впровадження так-званої концептуальної записки (обмежений конкурс

		записки; - II етап - представлення повної заявки. Такий порядок застосовується під час конкурсів проектних заявок, як проводяться безпосередньо ЄС. Це поліпшило б якість проектних заявок та спросило процес подачі проектних заявок для заявників.	проектних заявок). Рішення з цього питання прийматиме СМК.
36	Агенція місцевого розвитку Виноградівщини, Україна	Чи можна отримати виплати попереднього фінансування траншами на визначені операційні цілі для того, щоб уникнути банківських ризиків, обумовлених банкрутством банків в Україні? Інший варіант - це відкрити рахунок в банку, розташованому в ЄС, однак процедура отримання ліцензії Національного банку України і проведення необхідних перевірок контрагентів з України може зайняти до 8-9 місяців.	Немає жодного визначеного рішення цього питання, програма не передбачає будь-яких вимог до банківського рахунку. У даній ситуації слід керуватись лише вимогами, передбаченими національним законодавством. Положення Програми дозволяють українському бенефіціарові відкрити рахунок в ЄС. Це, безумовно, можна розглядати як вирішення вказаної проблеми. Існує також можливість використання рахунків банків-посередників. Ризик банкрутства банку, а також ризик обмінного курсу покладається на бенефіціара.
37	Агенція місцевого розвитку Виноградівщини, Україна	Чи можна вказувати (в контрактах з субпідрядниками) вартість контракту в євро, вказавши його еквівалентне значення в національній валюті? Таке рішення дозволить звести до мінімуму ризик інфляції та її негативний вплив.	Програма не накладає будь-яких обмежень з цього питання, отже слід керуватись національним законодавством.
38	Асоціація розвитку курорту Східниця, Україна	Чи можливо створити в Україні систему гарантування капітальних коштів для співфінансування проектів ТКС? Ми також пропонуємо спростити процедуру власного розподілу співфінансування. Є два типи власного співфінансування: - 10 відсотків загальної вартості проекту, які повинні виплачуються безпосередньо партнерами по проекту; - 18 відсотків загальної вартості проекту є внеском партнерів, які будуть відшкодовані ОУ після реалізації проекту. Невеликими громадським організаціям, які не отримують постійного фінансування, досить не просто покрити 28 відсотків проектних витрат.	Український НО розгляне це питання.
39	Агенція регіонального розвитку та європейської інтеграції, Україна	Чи можна внести зміни до програми, щоб дозволити здійснювати кінцеві платежі на основі затвердженого супровідної документації (акти виконання робіт, акти надання послуг, накладні), які не були виплачені в момент подання кінцевого звіту, але будуть виплачуватися з платіжного балансу? Місцеві органи влади часто стикаються з проблемою нестачі коштів для фінансування як м'яких, так і інфраструктурних проектів.	Як правило, всі витрати по проекту повинні бути виплачені до подання кінцевого звіту. Подальші подробиці будуть розроблені в рамках Програми на більш пізньому етапі.
40	Агенція регіонального розвитку та європейської інтеграції, Україна	Пропонуємо розглядати ПДВ як прийнятні витрати для тих установ, які його не відшкодовують. Багато громадських та державних установ не мають можливості відшкодувати ПДВ.	Ст. 49 РР ЄК визначає "мита, податки і збори, включаючи ПДВ, за винятком випадків, коли вони не відшкодовуються згідно відповідного національного податкового законодавства, якщо інше не передбачено відповідними домовленостями між країнами-партнерами ТКС". Таким чином, питання прийнятності ПДВ для українських і білоруських організацій визначається договором фінансування укладеним між ЄС та Україною / Білоруссю.
41	Львівська обласна	Пропонуємо вважати ПДВ прийнятними витратами для всіх українських установ.	Питання прийнятності податків (у тому числі ПДВ) для українських організацій, що

	рада, Україна	<p>Визначення прийнятних і неприйнятних витрат здійснюється у відповідності з Практичним посібником з закупівель та грантів для зовнішніх дій Європейського Союзу (PRAG). Даний документ (відповідно з визначенням, доступним на сайті за адресою: http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/practical_guide/index_en.htm~pobj) є єдиною робочим інструментом, який регулює підрядні процедури, застосовні до всіх контрактів зовнішньої допомоги ЄС, що фінансуються із загального бюджету. Зокрема, інформація про податковий режим, застосовний до грантових договорів викладена в додатку E3a1:http://ec.europa.eu/europeaid/prag/annexes.do?group=E~HEAD=pobj. У наведеному вище додатку зазначено, що всі податки, включаючи ПДВ, не є прийнятними витратами, крім випадків, коли бенефіціар може довести, що він не може відшкодувати ПДВ. СТС у своїх програмних документах реалізації програми прикордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2007-2013 керувався правилами, відповідно з якими: для польських бенефіціарів застосовувались правила PRAG, в той час як для українських партнерів застосовувались пункти 3.3 та 3.4 Рамкової угоди між урядом України і ЄС від 03.09.2008, що набрала чинності 06.01.2009 р. (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_763). Зазначена Рамкова угода не містить згадок про грантові контракти, які є сутністю міжнародної технічної допомоги. Порядок реалізації грантових контрактів визначений постановою Кабінету Міністрів України № 1111 від 08.12.2010 р. " Про затвердження порядку підготовки та реалізації проектів в рамках програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства". Ця розбіжність призвела до ситуації, коли українські бенефіціари, що реалізують проекти міжнародної технічної допомоги а рамках Програми ТКС Польща - Білорусь - Україна 2007 -2013 рр., були поставлені в не вигідне становище порівняно з польськими партнерами. Так частка власного внеску зросла до 30%, тому що, зазвичай місцеві органи влади та неурядові організації не є платниками ПДВ і не в змозі його відшкодувати. Україна розробила механізм для процедури звільнення від ПДВ для проектів міжнародної технічної допомоги, але це стосується тільки грантових коштів і не застосовується до власного внеску. Це знову ж таки збільшує фінансовий тягар, який повинні нести українські партнери. Оскільки ЄС визнав Україну як країну, яка відповідає всім необхідним вимогам і може бути</p>	<p>реалізують проекти в рамках Програм ТКС ЄСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013 рр. визначалось Угодою про фінансування для СОП Програми ТКС ЄСП Польща-Білорусь-Україна 2007-2013 рр. ЄСП-ТКС / 2008 / 020-299 від 24.12.2009 р.</p> <p>Прийнятність податків у Програмі ТКС ЄС Польща-Білорусь-Україна 2014 – 2020 рр., визначається ст. 49 РР ЄК наступним чином: <i>"мита, податки і збори, включаючи ПДВ, за винятком випадків, коли вони не відшкодовуються згідно відповідного національного податкового законодавства, якщо інше не передбачено відповідними домовленостями між країнами-партнерами ТКС"</i>. Таким чином, питання прийнятності ПДВ для українських організацій визначається договором фінансування укладеним між ЄС та Україною.</p>
--	---------------	--	--

		бенефіціаром міжнародної допомоги, (HTTP ЄС ./zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_763), ми вважаємо, що необхідно застосовувати правила PRAG на паритетній основі для українських та польських організацій, що беруть участь в Програмі ТКС Польща - Білорусь - Україна 2014 – 2020 р.р.	
42	Державний митний комітет Республіки Білорусь	Пропонуємо застосовувати порядок закупівлі відповідно до білоруського законодавства при організації та проведенні процедур закупівель товарів (робіт, послуг) за рахунок коштів республіканського бюджету в рамках співфінансування з боку білоруської сторони. У зв'язку з тим, що митні органи Республіки Білорусь є державним органом, що фінансується за рахунок коштів республіканського бюджету, процедури закупівель за кошти республіканського бюджету повинні проводитись відповідно до білоруського законодавства про закупівлі (положеннями до проекту постанови Ради Міністрів Республіки Білорусь «Про внесення змін до деяких постанов Ради Міністрів Республіки Білорусь»).	Порядок закупівель по Програмі визначається в Угоді про фінансування між ЄС і Білоруссю, однак положення статті 52 Р.Р. також повинні дотримуватися.
43	Польсько-українська туристична палата, Польща	Чи може організація, члени якої походять з країн програми, проте яка створена за межами території Програми, подавати проектні заявки на фінансування проектів?	В належно обґрунтованих випадках і з урахуванням положень статті 45 РР такі бенефіціари можуть брати участь у Програмі, проте їх проекти повинні бути реалізовані на території Програми.
44	Міська адміністрація Ленчної, Польща	а) Чи будуть прийнятними по Програмі будівельні роботи в прилеглих областях? У попередній Програмі не було можливо подавати проектні заявки на ремонт та реконструкцію в прилеглих областях. б) Зауваження з приводу відсутності публікацій проектних заявок заявників та бенефіціарів Програми та чи планується змінити цю ситуацію. Йдеться про прозорість використання громадських коштів. Система PRAG перешкоджає розкриттю інформації.	а) В новій програмі таких обмежень не буде - прилеглі регіони зможуть подавати заявки на тих самих умовах, що й основні регіони. б) Будуть оприлюднюватись дані, що стосуються підписаних контрактів. Питання оприлюднення даних заявників буде надалі проаналізовано і вирішено представниками трьох країн - учасниць Програми.
45	Приватна особа	а) Питання щодо точного визначення некомерційних проектів. б) Чи до поняття транспортної інфраструктури входять тільки дороги, чи, скажімо, паркувальні майданчики?	а) визначення "некомерційних проектів" ще не було напрацьоване для нової Програми. Наразі можна лише посилатись на поточну Програму. У Програмі на 2007-2013 роки, були застосовні два обмеження: 1. Організація, державна чи приватна, повинна мати некомерційний характер і скеровувати прибуток на благодійність / вирішення соціальних питань. 2. Дохід, отриманий в результаті проектної діяльності не може перевищувати витрат. б) Прийнятність проекту визначається його відповідністю ТЦ та пріоритету, в рамках якого він буде реалізований.
46	Міська адміністрація Грубешува,	а) Який відсоток можуть становити адміністративні витрати у бюджеті	а) адміністративні витрати будуть прийнятними у програмі, проте, конкретні правила з цього питання ще будуть

	Польща	<p>проекту?</p> <p>б) Чи є можливість передбачити в бюджет резерв, і якщо так, то які будуть обмеження для цього?</p> <p>в) Чи можливий субпідряд проекту в контексті інвестицій в заміну обладнання?</p>	<p>напрацьовані.</p> <p>б) конкретні правила з цього питання ще будуть напрацьовуватись у новій Програмі. Деякі з діючих на даний час проектів мати в бюджеті передбачені недоторкані резерви, які можуть бути використані лише у виняткових випадках за письмовим погодженням з ОУ.</p> <p>в) конкретні правила з цього питання ще будуть напрацьовуватись у новій Програмі. Це зауваження буде прийнято до уваги при прийнятті даного рішення.</p>
47	Міська адміністрація Ленчної, Польща	<p>а) Чи буде скасована система PRAG у новій Програмі, і чи зможуть країни використовувати свій власний порядок закупівель?</p> <p>б) Чи можна буде оскаржити оцінку якості? Наразі оскарження лише було можливу у разі відмови проекту на етапі адміністративної оцінки.</p>	<p>а) У новій Програмі PRAG більше не є обов'язковим. Процедури закупівель в рамках Програми визначатимуться Угодами про фінансування між ЄС і Білоруссю та Україною, однак, положення статті 52 РР також повинні дотримуватися. Польські бенефіціари повинні у цьому питанні керуватись польським законодавством про закупівлі.</p> <p>б) Заявники повинні мати можливість оскаржити рішення після обох етапів оцінки. Конкретні положення щодо цього питання ще будуть прийняті для нової Програми.</p>
48	Люблінський медичний університет, Польща	Чи планується внести зміни до порядку реалізації проектів та документального контролю?	<p>Конкретні правила з цього питання ще будуть напрацьовуватись у новій Програмі. Проте планується всіляко спростити процес де це можливо.</p> <p>Планується зберегти систему призначення аудиторів до кожного проекту. Проте в кожній країні-учасниці будуть створені нові органи - ККП. Їх роль полягатиме в загальній координації роботи аудиторів, ККП створять перелік аудиторів та нормуватимуть їх роботу.</p>
49	Міська адміністрація Ленчної, Польща	Коли буде оголошено перший конкурс проектних заявок по новій програмі?	Проект Програми буде представлений на затвердження ЄС до кінця червня 2015 р. Передбачається, що до кінця 2015 року ЄК затвердить документ і надалі будуть підписані угоди про фінансування між ЄС і Білоруссю та Україною. Таким чином, передбачається, що перший конкурс проектних заявок буде оголошений у другій половині 2016 р. / на початку 2017 р.
50	Міська адміністрація Грубешува, Польща	<p>а) Який максимальний термін виконання «твердих» проектів?</p> <p>б) У Програмі буде передбачена інформація про співфінансування проектів. Які зміни очікуються у цьому питанні?</p>	<p>а) Конкретні правила з цього питання ще будуть напрацьовуватись у новій Програмі. Детальні положення будуть розроблені на етапі підготовки Посібника для заявників.</p> <p>б) Жодних змін в цьому відношенні не передбачається. Як і в поточній Програмі, максимальна сума гранту становитиме 90% від сукупних прийнятних витрат проекту. Інформація про співфінансування ввійде до повного документа Програми і буде доступною на сторінці Програми в Інтернеті поруч з іншою інформацією.</p>
51	ТзОВ «Підляські ВДЕ» (Podlaskie OZE Ltd.), Польща	<p>В Програмі слід чітко визначити наступні питання:</p> <p>а) Які особи мають право приймати участь в Програмі та можуть подавати заявку на грант, чи це можуть бути</p>	а), б) Конкретні правила з цього питання ще будуть напрацьовуватись у новій Програмі. Детальні положення будуть розроблені на етапі підготовки Посібника для заявників.

		<p>скажімо, комерційні компанії / особи / фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність;</p> <p>б) Яка діяльність є прийнятною в програмі: комерційна або некомерційна, отримання доходів? У разі некомерційної діяльності чи можуть витрати на технічне обслуговування / ремонт покриватись з отриманих доходів? Як щодо надлишку доходів над витратами на забезпечення підприємства?</p> <p>в) Сталість проекту - здається, що це 5 років після реалізації проекту.</p> <p>г) Повинна бути передбачена початкова перевірка прийнятності проекту, а саме чи даний проект може бути реалізований в рамках Програми до того, як інвестор понесе значні витрати на архітектурний проект, екологічну та дорожньо-транспортну оцінку, дозвіл на будівництво і т.д.</p> <p>д) Перелік необхідних додатків до заявки на грант.</p>	<p>Відповідно до статті 47 РР гранти не повинні мати на меті отримання прибутку в рамках проекту.</p> <p>в) Відповідно до статті 39 РР це обов'язково для проекту з інфраструктурною складовою.</p> <p>г) Таке рішення розглядалось на етапі розробки програми. Поки що не було прийнято рішення щодо впровадження так званої концептуальної записки (обмеженого конкурсу проектних заявок). Це питання вирішуватиме СМК.</p> <p>д) список всіх необхідних додатків до заявки на грант завжди публікується разом з оголошенням конкурсу проектних заявок.</p>
--	--	--	---

**Таблиця 3. Зіставлення думок і зауважень, представлених в ході громадських слухань
СОВНС**

Дата/Країна заявника	Пропозиція чи зауваження	Спосіб реагування
25 травня 2015 р./ Україна Дрогобицька районна державна адміністрація, управління культури та туризму	Програма транскордонного співробітництва допомагає розвивати можливості та перспективи туристичного потенціалу регіону та збагачує досвід у відповідних сферах. Ми з нетерпінням чекаємо на співпрацю у сфері відпочинку та курортного туризму, а також популяризації Дрогобича та України.	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
25 травня 2015 р./ Україна Підприємець, керівник перед проектної діяльності по Програмі Білорусь-Україна 2007-2013 р.р	Недостатньо розширений і дієвий вплив на рівень формування соціальної екологічної свідомості, пов'язаної з охороною довкілля та дотримання екологічних стандартів в культурному та в повсякденному житті і діяльності державних органів і організацій. Потрібна краща візуалізація та об'єднання всіх питань в проекції подальшого використання для всіх областей України в третій частині Програми транскордонного співробітництва, зокрема, в ході реалізації угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Потрібен чіткий стратегічний план подальшого впровадження цих принципів в Україні та Білорусі за підтримки уряду через інституційну співпрацю.	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
21 травня 2015 р./ Білорусь	Даний документ ґрунтується на недосконалій Номенклатурі територіальних одиниць для цілей статистики 3 (NUTS 3). Адміністративні зміни, внесені в 2009 р., не були прийняті до уваги. Це слід зробити. Документ посилається на невірні пріоритети. Документ посилається на поточний пріоритет 1 - який не включений до нової програми. Загальна мета Програми була використана з попередньої програми і не є завданням поточної Програми, яка на даний час відрізняється. Документ посилається на нечинну Програму Європейського Союзу. Шостий документ закінчився в липні 2012 р. і з листопада 2013 р. сьомий Європейського плану дії є чинним, який має зовсім інший девіз. Документ посилається на неправильну стратегію регіонального розвитку України. 6 серпня 2012 р. була прийнята нова стратегія регіонального розвитку до 2020 року. Існує інформація, що програма буде підтримувати діяльність спрямовану на захист довкілля. Це помилка, тому що 6-та тематична ціль не ввійшла до Програми. У рекомендації, яка стосувалась Білорусі наводилась назва документу. Чи були проведені консультації з білоруським Міністерством природних ресурсів (в процесі здійснення екологічної оцінки білоруської частини території)?	Це стосується презентації EU-CONSULT Sp. z o. o. Дане зауваження було враховано. Були додані примітки у відповідному полі про прогноз шостої і сьомої програми ЄС в галузі охорони довкілля (були описані обидві програми). Дане зауваження було враховано. Була додана помітка у полі джерело інформації - прогноз.
25 травня 2015 р./ Україна Василь Прусак Координатор проекту в Центрі енергоефективності Львівського державного центру науки, інновацій та інформатизації	Важливим пріоритетом для сталого розвитку транскордонного співробітництва буде подальша уніфікація учасників попередніх проектів, яких незалежно від кількості різних проектів досить багато. Більшість громадських організацій активно проводять ряд заходів під час грантової програми, залучають мешканців, готують гарні аналітичні та прогнозні звіти, публікують цікаві та корисні друковані та електронні матеріали, а потім, після закінчення фінансування, згортають свою діяльність. Нам потрібна: екологічна освіта, енергозбереження, енергоефективність, використання відновлюваних джерел енергії, сталий розвиток територій і товариств.	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС

	<p>Це повинно здійснюватись безперервно, через центри, які працюють постійно, наприклад, центри консультацій та розвитку .</p> <p>Може бути корисно почати і відпрацювати транскордонні «зелені тури». Завдяки їм ми покращимо зайнятість (організація екскурсій, перевезень, харчування, обслуговування), сприятимемо розвитку територій, підвищимо обізнаність місцевого населення (кожна громада зможе показати свої кращі сторони), підтримаємо зелені технології.</p>	
25 травня 2015 р./ Україна Олег Гладчук Громадська організація "Екологічна ініціатива "	Чому пріоритет пов'язаний з охороною довкілля не ввійшов до пріоритетів Програми?	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
25 травня 2015 р./ Україна Анатолій Якимов, Західний науковий центр НАН, Україна	Як може Програма допомогти зменшити викиди шкідливих речовин в атмосферу? Хто в Польщі готовий співпрацювати в галузі розвитку паливно-енергетичного комплексу?	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
25 травня 2015 р./ Україна Ігор Огірко, Сектор енергоефективності та поновлюваної енергії Львівської області	Чи можу я, як кандидат фізико-математичних наук, брати участь у програмі, як, скажімо, співавтор, або в будь-який інший ролі? Чи включене місто Любачів Львівської області до об'єктів історичної спадщини (адже в цьому місті живе багато переміщених польських емігрантів)?	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
25 травня 2015 р./ Україна Василь Прусак, Сектор енергоефективності та поновлюваної енергії Львівської області	Яку кількість львів'ян зможе охопити Програма? Чому було опущено питання про скорочення викидів в атмосферу за рахунок спалювання біомаси в екологічних котлах?	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
25 травня 2015 р./ Україна Ольга Хом'якова, Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»	Чому не були визначені ризики, які можуть виникнути в ході реалізації програми? Чому ми обговорюємо екологічні проблеми, але пропускаємо соціальні проблеми, коли ці питання тісно взаємопов'язані?	Дане зауваження не стосується обговорення СОВНС
26 травня 2015 р./ Польща	Хто був автором прогнозу – хто входив до команди, яка розробляла прогноз?	Дане зауваження було враховано. Прогноз був здійснений "EU-CONSULT" Sp. z o. o.
26 травня 2015 р./ Польща	Які джерела (дослідження, бази даних, звіти тощо) використовували автори прогнозу для здійснення висновків про існуючий стан областей України і Білорусії (в аналізі довкілля – поточний аналіз).	Дане зауваження було враховано. Зауваження щодо джерел інформації – джерела інформації вказані в прогнозі.
26 травня 2015 р./ Польща	Питання стосується тексту слайду № 20: «Відповідність стратегічним цілям і документам Програми Польща-Білорусь-Україна, яка була встановлена на їх основі. Чого стосується "Головна мета" і "для довідки» на слайді? (і звідки вони взялися?). Ця інформація є тільки в Прогнозі. Такої інформації в Програмі транскордонного співробітництва немає (я перевірів це сьогодні вранці). Чи варто включати цю інформацію, оскільки вона не сформульована в програмі? Слід це перевірити.	Дане зауваження було враховано.

Таблиця 4. Підсумок коментарів до прогнозу Генерального Директора із захисту довкілля

No.		
1.	Найбільші сумніви викликає частина Прогнозу щодо значних впливів на довкілля. У пункті 6.1 Прогнозу відсутні дані щодо впливу Програми для складові довкілля.	Дане зауваження було враховано.
2.	Головне питання – це проаналізувати, чи є значний негативний вплив на території мережі Natura 2000 чи немає. Те ж саме стосується інших захищених територій. Прогноз не аналізує та не дає оцінки впливу, пов'язаного з реалізацією Програми.	Дане зауваження було враховано.
3.	Особливо важливо виявити негативні і значно негативні впливи. Відповідно до цього повідомлення, будь ласка, передбачте належну оцінку впливу на довкілля. Крім того, слід пам'ятати, що вплив на довкілля відрізняється від тенденцій екологічних змін.	Дане зауваження було враховано.
4.	Оцінка по суті в таблиці 6 (після змін таблиці № 7, стор. 64). Не зрозуміло, що обумовило негативні тенденції зміни позицій 8 і 9, 4 і 11. Крім того, не зрозуміло що саме може викликати незначні негативні зміни в категорії «Якість ґрунтового покриву» в рамках реалізації «м'яких» проектів.	Дане зауваження було враховано.
5.	У таблиці 5 на стор 56 (після зміни таблиці № 6, стор. 62) інформація подана надто стисло і не повністю зрозуміло.	Дане зауваження було враховано.
6.	Прогноз визначає потенційні конфлікти в екологічно уразливих областях. Не було визначено чи впливатиме на них реалізація завдань Програми і в який спосіб.	Дане зауваження було враховано.
7.	Сумнів викликає твердження про те, що: неможливо прогнозувати виникнення істотних впливів, тому що на стратегічний прогноз впливатимуть звичайні чинники, технічні, технологічні та організаційні обмеження і прийняття розбіжних кінцевих термінів реалізації.	Дане зауваження було враховано.
8.	Положення глави 8 не зрозуміло. Не зрозумілі запропоновані в цій главі рішення, спрямовані на запобігання і зменшення негативного впливу на довкілля. Відсутні конкретні рекомендації щодо визначення впливів.	Дане зауваження було враховано.
9.	Впливи представлені в Прогнозі не враховують специфіку різних видів інвестицій - Таблиця 5, стор. 55 (після зміни таблиця № 6, стор. 62)	Дане зауваження було враховано.
10.	Транскордонні види діяльності, які можуть виникати поза програмою також потрібні. Крім того, плановані інвестиції повинні бути представлені у вигляді карти і має бути представлена можливість виникнення сукупного транскордонного впливу.	Дане зауваження було враховано.
11.	Прогноз не містить альтернативних рішень, запропонованих в проекті документа. Пропозиції не є варіантами.	Дане зауваження було враховано.
12.	В Прогнозі слід розглянути питання екологічних (просторових) альтернатив.	Дане зауваження було враховано.
13.	Область, в якій автори роблять спробу підготувати варіанти визначається законом і в цьому відношенні не підлягає зміні. Записи повинні бути віддалені з прогнозу. Крім того, вміст глави 9 несумісний з його назвою.	Дане зауваження було враховано.
14.	Прогноз повинен включати в себе аналіз документів, визнаних на міжнародному, європейському та національному рівнях.	Дане зауваження було враховано.
15.	Стаття 43 ЕЛ була замінена із входженням в дію закону «Про оцінку впливу на довкілля», що має бути зазначено у Прогнозі.	Дане зауваження було враховано.
16.	Карта на сторінці 49 (після зміни ст. 56) "Природоохоронні зони на територіях Польща-Білорусь-Україна " не читається.	Дане зауваження було враховано. Додано карту територій у кращій роздільній здатності
17.	Інфраструктурні проекти, зазначені в додатку 1 повинні бути представлені на карті по відношенню до природоохоронних зон.	Дане зауваження було враховано. Додано карту територій у кращій роздільній здатності
18.	У таблиці 5 (після зміни таблиці № 6, стор. 62) не зрозуміло, що маєтсья на увазі під діяльністю з пом'якшення ризиків, виявлених як ризик в області розміщення об'єктів поводження з відходами і стічними водами.	Дане зауваження було враховано.

19.	Ми не можемо погодитися з твердженням, що Польща, Білорусь і Україна не розробили процедуру консультацій щодо прикордонних інвестицій, які можуть значно вплинути на довкілля країни.	Дане зауваження було враховано.
20.	Масштаби і рівень деталізації, що вимагається від Прогнозу повинні бути предметом рішення компетентних органів, а не консультації з цими органами.	Дане зауваження було враховано.
21.	Потрібно розвинути твердження на ст. 34, згідно з яким впровадження Програми сприятиме стабілізації системи захисту ландшафту та збереження природи.	Дане зауваження було враховано.
22.	На ст. 40 вказані визначні особливості території діяльності Програми, зокрема: наявність рідкісних видів, для яких необхідно організувати спеціальну систему захисту. Не зрозуміло, що це має означати.	Дане зауваження було враховано.
23.	Не зрозумілий вислів "природна структура рельєфу сприяє збереженню довкілля у сфері організації системи інфраструктури" .	Дане зауваження було враховано.
24.	На сторінці 55, автори посилаються на неіснуючу таблицю.	Дане зауваження було враховано. Відповідна карта була додана.
25.	У пункті 6.4 було зазначено, що буде консолідація природоохоронних територій, включаючи, зокрема систем, які захищають довкілля і таксонів. Потрібно чітко зазначити, що консолідація означатиме в цьому контексті.	Дане зауваження було враховано.
26.	На сторінці 57-58 (після зміни р. 64) Автори заявляють, що потенційні проекти будуть підтримувати створення і належне функціонування системи природоохоронних територій, в тому числі мережі Nature 2000. Це не зрозуміло.	Дане зауваження було враховано.
27.	У главі 13, було зазначено, що Програма є поміркованою і виключає великі інвестиції, які можуть істотно вплинути на довкілля. Ця заява є неточною і вводить в оману.	Дане зауваження було враховано. Неточний вислів було замінено.
28.	В прогнозі неправильно використане скорочення ТЦ замість СТ (стосується польської версії).	Дане зауваження було враховано. Застосоване правильне скорочення - СТ.

4) РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЦЕДУР, ПОВ'ЯЗАНИХ З ТРАНСКОРДОННИМ ВПЛИВОМ НА ДОВКІЛЛЯ, ЯКЩО ТАКІ ПРОВОДИЛИСЬ

В Оцінці впливу на Навколишнє Середовище проекту Програми не було виявлено реальної ймовірності суттєвих транскордонних аспектів, пов'язаних з її реалізацією. Однак, не можуть бути виключені проблеми місцевого характеру в разі спорудження моста через прикордонну річку та інших робіт, пов'язаних з використанням цих вод.

На закінчення, не було ніяких підстав для проведення процедури оцінки транскордонного впливу на довкілля, а інші вимоги ст. 55.3 було описано в даному документі в попередній і наступній частинах.

5) ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО МЕТОДІВ ТА ПЕРІОДИЧНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ВИМОГ ДОКУМЕНТА, ЗБЕРЕЖЕНІ В ПРОГРАМІ

План моніторингу та оцінювання Програми

План моніторингу та оцінювання – це інструмент для планування збору даних, необхідних для оцінки впровадження Програми. Він включає індикативний список процедур оцінювання, які повинні бути проведені (в тому числі їх предмет і обґрунтування), а також методів, які будуть використовуватись для кожної процедури і вимоги щодо відповідних даних. У плані подається графік збору даних, а також стратегія для забезпечення використання та передачі результатів оцінювань. Окрім цього, план містить інформацію про індикативний бюджет та людські ресурси (і можливі плани їхнього професійного навчання), необхідні для реалізації. ОУ також відповідає за підготовку річних планів моніторингу та оцінювання. Такий річний план повинен подаватися в Європейську Комісію не пізніше, ніж 15 лютого.

СМК перевірить план оцінювання і затвердить необхідні зміни. Така перевірка та оновлення відбуватимуться так часто, як це буде необхідно.

Моніторинг на рівні Програми буде зосереджено, здебільшого, на перевірці програмних індикаторів, моніторингу різноманітних ризиків, а також на регулярній перевірці припущень; результати такого моніторингу можуть бути корисними при поточній реалізації Програми (спрощення, тренінги). На постійній основі ОУ/ПО здійснюватиме збір даних, пов'язаних з індикаторами продуктів та результатів, на підставі одержаних заявок і підписаних контрактів, а також на підставі звітів бенефіціарів. Індикативний план моніторингу індикаторів представлено в Таблиці 2 у розділі 3.1.6. СОП.

Моніторинг на рівні проектів включатиме внутрішній моніторинг, що здійснюється самими бенефіціарами та зовнішній, що здійснюється ОП з метою спостереження за ходом реалізації проектів, збору необхідних даних та застосування необхідних заходів. Такий моніторинг буде здійснюватись на підставі коротких описових звітів бенефіціарів, а також на підставі перевірок на місцях, що здійснюються ОП із залученням органів Програми. Поточний моніторинг також включає регулярні контакти з бенефіціарами та відвідування важливих заходів у проектах. Звіти про поїздки зовнішніх експертів також можуть бути корисними.

Програмою заплановано два оцінювання: проміжне оцінювання в 2020 році та заключне оцінювання у 2023/2024 відповідно до припущень, наведених вище, які повинні бути спрямовані на досягненні запланованих результатів. Всі необхідні дані буде зібрано та об'єднано ОП за допомогою системи, описаної у п. 5.13 СОП.

План моніторингу та оцінки Прогнозу

З огляду на оцінку екологічного впливу Програми, включену до звіту, жодні спеціальні індикатори для вимірювання такого впливу не вимагаються. Однак може бути доцільним включити щонайменше дві групи критеріїв для процедур оцінювання: новий облік екологічних та економічних вигод та втрат і тенденції, пов'язані з глобальними загрозами. Існує багато можливих варіантів. Прогноз не може включити їх усі, окрім того, достатньо буде, якщо в положеннях Програми буде міститися запевнення, що такий підхід буде застосовано у процедурах оцінювання.

Щодо глобальних загроз, особлива увага повинна бути спрямована на проблему глобального потепління, оскільки економічний розвиток, навіть такий збалансований, як на території Програми ПБУ, може призвести до відносного збільшення викидів парникових газів. Тому один з багатьох індикаторів, що вказує на зв'язок обсягу викидів парникових газів з параметром економічного розвитку, повинен бути прийнятий як індикатор для моніторингу. Вихідним пунктом для розробки та індексації цього підходу має бути оцінка прогнозованих змін емісії парникових газів в секторах економіки. На жаль, таких даних для сфери ПБУ не має. Незалежно від веденої діяльності, емісія парникових газів збільшуватиметься, хоча б з огляду на транспорт, який пов'язаний з пріоритетним зростанням доступності регіонів. Це відбувається у зв'язку зі щораз інтенсивнішим розвитком цього сектора і збільшенням частки автотранспорту. З часом, з удосконаленням технологій і покращенням якості пального, це зростання зменшуватиметься. Частота і сфера аналізу, яка стосується оцінки участі транспорту в балансі парникових газів на території ПБУ (особливо CO₂), вимагають узгодження з Міністерством навколишнього середовища, а особливо з Представництвами Конвенції про зміну клімату та Європейським реєстром викидів забруднювачів (моніторинг викидів). Інші показники, у зв'язку з характером пропонованих заходів, застосовуватись не будуть.